

== Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6:50
za en mesec " " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1:70

SLOVENEK

== Inserati: ==

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

== Poslano in rekl. notice: ==

enostolpna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==

vsak dan, izvenemli nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 28.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Vojske ne bo, ampak konferenca bo!

Avstrijsko nemško časopisje je neizrečno poparjeno. Nemčija je topot pustila avstrijsko diplomacijo na cedilu, tega ne utaj nobena sofistika. Današnja »Tagespost« nima o tem najvažnejšem dejstvu v mednarodni situaciji nobene besede, edini »Grazer Volksblatt« je tako pošten in pogumen, da to zaznamuje.

Nemški listi si pomagajo zdaj z najpreprostejšimi sredstvi, izmišljujoč si kar na lepem situacijska poročila. Tako graški jutranji listi danes vedo, da so vsi Nemcem tako neljubi komentariji k izjavi »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« zgolj »kombinacije«, nadalje vedo, da se Rusija vsled vpliva Nemčije umika, vedo tudi, da Bulgarija Srbijo svari, celo to so doznali, da je Hartwig Srbom svetoval zmernost in menijo, da je zdaj na Rusiji, ali se začne vojska ali se konflikt mirno reši. Tem lažem je treba odločno stopiti nasproti.

1. »Norddeutsche Allgemeine Ztg.« ni oficiozen, marveč naravnost služben list državnega kanclerstva, v katerem ni nikoli niti ena vrsta o političnem položaju napisana, ne da bi odgovarjala stališču in intencijam vlade. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« dobiva vse politične članke in izjave naravnost iz kanclerstva. Ta list se je k položaju izjavil takole:

»da so se velevlasti dogovorile, da se ne bodo gledale nobenega posameznega vprašanja balkanskega problema že vnaprej zarokle in da se ima, kakor že rečeno, albansko in jadransko vprašanje šele v zvezi z drugimi vsled dogodkov na Balkanu nastalimi vprašanji diskutirati in urediti.«

Se več! »Nordd. Allg. Ztg.« piše, da Avstrija vsled tega stališča v Beogradu ne poda ultimata.

Tu se ne da nič zavijati, stvar je kakor beli dan jasna. Nemčija noče vojske. Nemčija se noče o jadranskem in balkanskem vprašanju definitivno izreči, Nemčija soglašava v tem z ostalimi velesilami, Nemčija meni, da se imati ti dve vprašanji samo skupno z drugimi obravnavati.

Tako razumejo to izjavo tudi vsi listi iz rajha, ki pač boljše vedo, kaj nemška vlada misli kakor naša »Tagespost«. Kaj mislijo konservativci, je povedala »Magdb. Ztg.« kaj mislijo liberalci, pove »Berliner Tageblatt«, kateri piše, da se Nemčija zaradi zanjo popolnoma brezpomembnega vprašanja srbskih pristanišč ne bo spustila v svetovno vojsko in pravi, da se bo avstrijska diplomacija, ki da se je udala bojeviti stranki, morala zdaj sprizniti z mislijo evropske konference.

Kaj sledi iz tega?

Kako stališče je dunajski kabinet dozdaj pravzaprav zavzemal, to do danes nobeden ne ve. Le od vlade odvisno nemško časopisje, je silno bobneče oznanjalo, da avstrijska diplomacija ne trpi, da bi Srbija jadransko obal zasedla. Ako je avstrijska diplomacija res to stališče zavzemala, so ji zdaj v Berlinu odgovorili, da se Nemčija o tem naprej ne more izjaviti, ampak hoče počakati.

Če bi torej naša diplomacija zdaj hotela kljub temu svoje stališče uveljaviti nasproti Srbiji, bi bila navezana sama nase.

Na drugi strani je znano, da Srbija Avstriji do konca balkanske vojske ne odgovori, kakor je tudi znano, da Rusija Srbijo podpira. Torej bi mogla naša diplomacija svoje stališče uveljaviti le s pritiskom, da bi pa v tem slučaju storila to sama nasproti dvema, to je popolnoma izključeno.

Iz tega sledi, da vojske ne bo, da so vse govornice o tem prazne čenče in da so ljudje, ki se dajo tako begati, v zmoti. Treba je pa odločno grajati, da vlada sama tem govoricam odločno ne stopi nasproti s tem, da bi položaj, kakršen je v resnici, pojasnila, ne pa da ničesar ne ukrene, da nemško časopisje tako frivolno hujška k vojski in se o položaju brezstidno laže.

Naši poslanci naj v parlamentu te laži nemškega časopisja v političnem položaju približejo, istinito stališče Nemčije in drugih velesil naj se s poslanskih klopi poudari in kot nujna posledica tega nastopi zopet energično za mirno rešitev vseh spornih vprašanj, vlado pa pozove, naj nastopi proti nemškemu časopisju, ki z varanjem javnosti, češ da stoji Nemčija in Italija na istem stališču kakor nemška avstrijska žurnalistika, hoče razburiti ljudstvo.

Nemci nas podlo zmerjajo z »veleizdajalcem«, ker istotako kakor Nemčija in vse ostale velesile želimo mirne in prijateljske rešitve spornih zadev, ker smo prepričani, da mora prijateljstvo s Srbijo naši Avstriji le koristiti, ker bi to bilo le v gospodarsko dobrobit naše države. Nemci so, ki hočejo zmedo, da bi oni želi, a to ni avstrijsko, to je po našem mnenju Avstriji le v škodo.

Iz jako dobro poučene strani se nam danes z Dunaja poroča, da tudi avstrijska diplomacija želi mirne rešitve. O vojski ni niti govora, tudi če Srbi Drač zasedejo, kar se kmalu zgodil. Naša diplomacija in naš miroljubni cesar se bodo prizadvali, da se z vsemi velesilami glede Balkana prijateljsko sporazumemo. Vojske ne bo, ampak evropska konferenca bo, ko sklene balkanska zveza mir s Turčijo.

Naše razumno ljudstvo pa naj ohrani mirno kri, naj predvsem ne verjame lažim nemških časopisov in naj bo uverjeno, da bomo blagoslov miru ohranili.

Državni zbor.

Dunaj, 26. novembra.

Loterija.

Danes je zbornica pričela razpravo o načrtu zakona, s katerim naj se vpelje razredna in odpravi mala loterija. O tem vprašanju smo že večkrat pisali. Stališče hrvatsko-slovenskega kluba je danes označil jasno in precizno tovariš

dr. Krek,

ki je izvajal:

Četudi me bodo morda sumničili nazadnjaštva, vendar hočem to stališče presojati z moralnega stališča. Loterija je hazardna igra, vsaka igra pa tekma, ki vzbuja upanje na zmago, na dobiček. Igra pa vzbuja še razne človeške zmote, ki so »corriger la fortune«, goljufija, nevoščljivost, sovraštvo in osveta. Pri hazardni igri je psihološka dispozicija še značilnejšega pomena, ker pomeni tekmo s slučajem, ko je vzrok nepoznan. Vzrok je smehljajoča se deklica na sukajoči se krogli. Imenujemo jo srečo. Tukaj bujno uspeva prazna vera in sanjske bukke so vodilna nit svetovnega naziranja. Loterija povečuje duševno eksaltacijo do vrhunca, ker mami z materialnim dobičkom, špekulira z najmočnejšim nagonom, z dobičkaželjnostjo.

Edino pravi etični nagib pa bi moralo biti delo. Pri loteriji sta duh in telo subjekt tega nagona, ki teži za materijelnim objektom. In iz tega izvirajo neštete nesrečne žrtve. Reveži beračijo vinarje, da z njimi tekmujejo za srečo pri državnih tekmah. Očetje in matere si trgajo kruh od ust, da dobe sredstva za loterijsko srečo. Propadle so vsled loterije mnoge družine, mnogi so končali življenje s samomorom. To je najostudnejša demoralizacija ljudstva. Zato tako obžalujem omračenje duhov s sanjskimi bukvami.

Sedaj prihaja vlada z razredno loterijo. Edino pravi odgovor z etičnega stališča bi bil: Proč z vsako loterijo. Loterijski zlodej je pri mali in pri veliki loteriji. Vprašanje je le: Kje so žrtve večje, pri razredni ali mali loteriji? Odgovor se glasi: Razredna loterija je manjše zlo. Žrtve se bodo nabirale iz premožnejših slojev, in razredna loterija s časom zapleni tudi sanjske bukke.

S protestom torej označim svoja načela v tem vprašanju. V prvi vrsti je treba takoj odpraviti malo loterijo. Po vladni predlogi pa bode loterijski zlodej še deset let v državni službi mamil ljudstvo s srečo. Ta doba je predolga, zato naj jo finančna uprava skrči do skrajnosti, to je, odpravi naj takoj malo loterijo, ker drugače je sploh za mislečega človeka nemogoče glasovati za načrt, ako sploh še veruje na etične vrednote. (Tako je!)

Drugič: Načrt omenja, da more vlada v svoji upravi voditi razredno loterijo. To pa ni dovolj! Načrt tega zakona ni jesen, ker dopušča zakup. Nerad vznemirjam novopečene prijatelje Ogrske, toda izreči moram svojo misel. Ogrska je vzor države, njena ustava, njeno državnopravna ideologija je tako jasna in tako korektna, da more le povzdigniti čast in ugled monarhije. (Veselost.) Opore države so Pavlik, Tisza in Cuvaj. Te osebe so tako vzvišene, da jih kot priprost zastopnik malega naroda skoraj ne smem jemati v misel. To je jasno ali ne? In četudi je Ogrska v vsakem pogledu vzorna država, (smeh) vendar se drznem pripomniti, da so tudi na Ogrskem mnoge naprave, ki niso vzorne. In taka naprava je n. pr. zakup razredne loterije, grozno umazana reklama za to loterijo. Ogrski parlament, kakor vemo, hoče vedno najboljšo in zadene vedno pravo, zato se je tudi dobila večina, ki je razredno loterijo dala v zakup zasebnikom, ki vlečejo bogate dividende in množe svoje rezerve. Četudi smo v vsakem oziru ponižni hlapi in poslušni učenci krone sv.

LISTEK.

Roža svelá.

Angleški spisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

Jezdili so po dolgem obronku navzgor in ko so dospeli do vrha, se jim je odprl prekrasen razgled. Pod njimi se je razprostirala prostrana ravan, polna vasi, žitnega polja, oljkinih gajev in vinogradov. Sredi te ravani, kakih petnajst milj daleč, se je vzdigovala velika gora, ki je bila videti kakor strma pečina obdana z zidovjem. Med obzidjem pa se je širilo mesto, in bele hiše z ravnimi strehami so se dvigale po gorskih rebrih. Gora je bila na vrhu ravna in poraščena z drevjem, tam pa se je dvigal velik grad z mnogimi stolpi in hišami naokrog.

»To je dom Al Džebala, gospoda gora,« je rekla Masuda, kjer moramo drevi prenočiti. Poslušajte me zdaj brata. Malo tujcev, ki pridejo v to mesto, pride živih odtod. Še je čas; jaz vaju lahko peljem nazaj, kakor sem vaju spremila do sem. Ali hočeta dalje?»

»Midva hočeva naprej,« sta odgovorila oba obenem.

»Zakaj? Vidva iščeta neko gospico.

Čemu jo iščeta tukaj, ko pravita, da so jo odpeljali k Salah-ed-dinu? Baje zato ker je Al Džebal v davnih časih prisegel prijateljstvo nemcu od vašega rodu. Ali ta Al Džebal je mrtev in na njegovem mestu vlada drug, ki ni prisegel take prisege. Kako vesta, da se bo vama izkazal prijatelj, kako vesta, da vaju ne obdrži zasužnjena ali pa vaju usmrti? Jaz imam nekoliko moči v tej deželi, —zakaj ali kako, je brez pomena — ter vaju lahko obvarujem pred vsemi, ki bivajo tod. In jaz prispežem, da storim to, ker si mi rešil življenje,« in pogledala je Godvina,« samo do usojenega gospoda Sinana nimam nobene moči, kajti njegova sužnja sem.»

»Sovražnik Saladinov je in morda nama pomaga da škoduje sovražniku.«

»Res, sovražnik Saladinov je zdaj bolj nego kdaj prej. Morda vama on pomaga, morda pa tudi ne. Toda,« je pristavila pomenljivo, »morda si celo ne bosta želela pomoči, ki jo ponudi. Poslednjikrat vaju prosim, pomislita!«

»Midva sva že premislila,« odgovori Godvin svečano; »naj se zgodi kakoli, zapoved mrtvega očeta nam je sveta.«

»Bodi toraj. Vaju ni lahko odvrniti od svojega cilja. Ali slušajte moj svet. Dokler bosta v tem mestu, ne govorita arabski in se delajta, da tega jezika sploh ne razumeta. Tudi pijta samo

vodo, ki je dobra tukaj, kajti gospod Sinan postavlja čudna vina pred goste, ki povzročajo nekako blaznost, v kateri bi se vdala dejanjem, ki se bi jih pozneje sramovala, ali bi pa prisegla prisege, ki bi vama silno težila dušo.«

»Ne bojte se,« odgovori Wulf. »Voda bo najina pijača, saj imava otrovnega vina že dovolj;« spominjal se je božičnega praznovanja v steepskem gradu.

»Vi, sir Godvin,« je nadaljevala Masuda, »imate okoli vratu nek prstan, in bili ste dovolj nespametni, da ste mi ga pokazali — prstan s pisanjem, ki ga nikdo drugi ne zna brati razun velikih mož, ki jih v tej deželi imenujejo dais. No, slučajno je skrivnost pri meni na varnem; ali bodita modra: ne govorita nikomur o tem prstanu in ne pokažita ga nobenemu očesu.«

»Zakaj pa ne?« vpraša Godvin. »To je spomin našega mrtvega strica in njegovo znamenje do Al Džebala.«

Ona pa se je ozrla oprezno naokoli in odvrnila:

»Ker je — ali je bil — veliki pečatni prstan; prišel bo nemara dan, ko vama reši življenje. Brezdomno je umrli gospod menil, da ga je izgubil, in tako je dal narediti drugega, tako zelo podobnega prvemu, da ju jaz, ki sem obadva imela v roki, ne bi mogla razločiti.

Tistemu, ki ima ta prstan, so odprta vsa vrata; ako pa izdasta, da imata čisto enak prstan, pomeni to gotovo smrt.«

»Končno moram povdariti — dasi morda mislita, da mnogo zahtevam od vaju — zaupajta mi vedno, tudi če bi bila navidezno nezanesljiva nasproti vama; saj sem radi vaju,« in vzdihnila je pri teh besedah, »prelomila prisego in govorila besede, ki je na nje kazni mučna smrt. Ne, ne zahvaljujta me, kajti jaz delam samo, kar moram — saj sem — sužnja.«

»Čegava sužnja?« vpraša Godvin in strmi vanjo.

»Sužnja gospoda gora,« je odgovorila in vzpodbodla svojega konja, ne da bi izpregovorila kako drugo besedo.

»Kaj pomeni to,« vpraša Godvin Wulfa, ko je bila ona precej spredaj, »da govori resnico radi naju in naju svari pred njim in pri tem prelamlja svojo zvestobo do tega gospoda?«

»Ne vem in tudi nočem izvedeti. Vse njeno govorjenje je morda zvijača, da naju premami, ali pa tudi ne. Pustiva vse to, pa zaupajta v srečo, pravim jaz.«

»Pober svet,« odgovori Godvin, in močje sta jezdila dalje.

(Dalje.)

Štefana, vendar v tem vprašanju hodimo svojo pot.

Tretjič je razprodaja srečk. Svoje stališče sem izrazil z resolucijo: »Vladi se naroča, da pri razprodaji srečk izključi banke.« S to resolucijo je tudi v zvezi moj dodatek k § 3., da naj finančni minister vsako leto parlamentu poroča o razvoju razredne loterije in o načinu razprodaje srečk. Razprodaje srečk vlada ne sme izročiti ljudem, ki so nasprotniki razredne loterije. Govornik navaja razne reklame, ki naj pouče finančno upravo, da razprodaje srečk ne poveri bankam.

Dalje: Reklame ne smejo zapeljevati ljudstva. Sramotno bi bilo za državo, ko bi dopuščala umazano reklamo. Vestigia terrent. Banke bi to priliko izrabljale tudi za druge špekulacije. V Prusiji razpečavajo srečke upokojeni častniki, vdove, trafike, mali trgovci itd. Prusija pa razpeča več srečk nego mi. Na Škotskem je isto. Ugovarja se, da mora država imeti garancijo za denar. V Nemčiji morajo razpečevalci polagati kavicje in v isti meri dobivajo srečke. To bi bilo tudi pri nas mogoče, in dobitke bi izplačevalo državne blagajne. Dalje se ugovarja, da morajo osebe za razprodajo srečk biti izvežbane, usposobljene. Toda ta ugovor je prazen, ker je poslovanje male loterije težavnejše, nego razredne. Torej čemu bankam izročiti razprodajo?

Končno še nekaj. Mnogo se sedaj govori in piše o »ušvih narodih«. (Klici: žalostno za obilnice!) A s temi narodi smo v krvnem sorodstvu in zato te psovke zadavajo tudi nas. (Tako je!) Srbi imajo že mnogo let razredno loterijo. In ta »ušvi narod«, kakor ga nazivajo nasprotniki — po zakonu odkazuje 25% čistega dobička pri razredni loteriji kmetijskemu združništvu. (Čuj! Čuj!) Tako podpira Srbija kredit za male in srednje kmete. Taki nazadnjaki so Srbi, ki jih neprijatelji obmeta vajo z blatom. Osrednja srbska blagajna ima od od loterije že dva milijona dinarov na razpolago. Pri nas še misliti ne moremo na take državne podpore. Učite se od Srbov! (Tako je!)

Končam: Ako ne poneha mala loterija, ako se bode razredna loterija posluževala umazane reklame, ako bodo banke imele razprodajo srečk, potem rečem: Zlodej poberi še razredno loterijo! (Živahno ploskanje in pohvala.)

Finančni minister Zaleski je odgovarjal predgovornikom. Že leta 1870. je sklenila zbornica, naj se odpravi mala in vpelje razredna loterija. Vlada je tej zahtevi ustregla in letos spomladi predložila načrt zakona. Res je, da se je tudi za razredno loterijo težko ogrevati z etičnega stališča. Toda finančna uprava mora skrbeti za pokritje izpadka, ako se odpravi mala loterija. Vlade pa ne zadene nobena krivda, ako je dobila ponudbo za zakup loterije. Pa tudi z gospodarskega stališča je razredna loterija manjše zlo od male loterije. Pri razredni loteriji utegne država napraviti dobička 30%, 70% pa bi znašali dobitki, ki bi se vračali med ljudstvo. Pri mali loteriji je ravno nasprotno razmerje. V Nemčiji se na leto razpeča povprek za 263 milijonov mark, toda državi ostane le 73 milijonov. Vlada tudi ne misli le bankam izročiti razprodajo srečk. Ozirati se hoče tudi na osebe v kolekturah, ki se bodo le polagoma odpravile. V Avstriji je sedaj 345 samostojnih kolektur, 728 v zvezi s trafikami in 769 z raznimi malimi trgovinami.

Prazen strah.

Ob 4. uri se je pričela prav nepotrebna razprava o predlogu socialnih demokratov, naj se v javni seji prečita njihova interpelacija glede vojske. »Arbeiter Zeitung« je bila namreč zaplenjena, ker je pisala o vojski v taki obliki, ki nasprotuje kazenskemu zakonu. Zato predsednik dr. Sylvester ni dovolil, da se ta interpelacija prečita v javni seji. O tem so se prepirali dve dolgi uri v tajni seji. Če kedaj, velja tukaj reklo: »Parturient motes, nascitur ridiculus mus.« Noben pameten človek ne želi vojske. Situacija je bila do minule srede res nevarna, toda strahove so slikali na platno in stene časniki, ki objavljajo gostilniške čenče in nepremišljene vzklike pouličnih pohajačev. Saj vemo, kako so naši politični nasprotniki izrabili septemberske dogodke v Ljubljani. In tako mnogi iz strankarskih nagibov zlorabljajo tudi nespornost med Avstrijo in Srbijo. Zaradi malega pristanišča vendar nihče ne misli na vojsko. Srbska vlada je pripravljena dati potrebno zadoščenje, ako se je morda konzulu Prohazki zgodila kakva krivica. Sicer pa je Prohazka zdrav in vesel, ker so ga samo zvedavi in kričavi časniki ovekovčili v politični zgodovini. Mi želimo in priporočamo vsem: Mirno kri! Tudi vojska balkanskih držav proti Turčiji ni izbruhnila čez noč. Priprave se gajo več let nazaj. Vladarji, diplomatje in narodi žele mir. Z ognjem se igrajo le politični otročaji. Tem pa z brezovko po podplatih!

Varnost hranilnih vlog.

Okrožnica deželnega odbora vsem županstvom vojvodine Kranjske.

Strah pred vojsko, ki je pa najbrž neopravičen, je marsikoga razburil, in prva misel, ki so jo ljudje dobili, je bila ta, ali je njihov denar, ki ga imajo naloženega v hranilnicah in posojilnicah, tudi varen. Kjer ljudje premalo poznajo uredbo in poslovanje denarnih zavodov, so se začele širiti med njimi najnevarnejše pravljice. Nevedni ljudje, ki mislijo, da leži denar v hranilnicah in posojilnicah kar na kupe v blagajnah, se dajo zapeljati in takoj zahtevajo svoje vloge nazaj, češ, da bodo doma njihovi denarji varni pred sovražnikom in pred lastno državo. To je pa usodepolna zmotna, ki lahko ljudstvo zapelje v veliko škodo.

Pred vsem mora ljudstvo vedeti, da je popolnoma izključeno, da bi kedaj država segla na hranilne vloge denarnih zavodov. To se še nikdar ni zgodilo. Celo če je sovražnik prišel v tujo deželo, se je polastil morda državnih denarjev, pustil je pa pri miru vloge privatnikov v denarnih zavodih. Zato je izključeno, da bi se sovražnik, ki pa nikdar v naše kraje priti ne more, polastil denarja, ki je v denarnih zavodih. Država je sama najbolj interesirana na tem, da so hranilne vloge varne in da ima ljudstvo popolno zaupanje v varnost denarnih zavodov, kajti vse državno življenje je danes osnovano na varnosti osebnega kredita. Saj je država sama s strogo in natančno zakonodajo vse stori, da se preskrbi za varnost vlog. Ako ima torej kdo svoj denar naložen v hranilnici ali posojilnici, kateri stoje na čelu zaupanja vredni možje, je lahko gotov, da se ne more od njegove vloge noben vinar izgubiti.

Poleg tega opozarjamo na to, da stoje hranilnice pod vladnim nadzorstvom, da za nekatere hranilnice jamčijo občine mestne in kmečke z vsjo davčno močjo, posojilnice pa imajo varnost v neomejeni zavezi svojih članov, to se pravi, da na stotine in stotine gruntov, hiš in drugega premoženja jamči za vsak vinar, ki ga ima kdo naloženega v dotičnem denarnem zavodu. Da bi pa bila varnost še večja, je kranjski deželni zbor s posebnim sklepom posojilništvo postavil pod varstvo dežele, ki s posebnim uradom skrbi za to, da se poslovanje vsega podrejenega združništva vrši v popolnem redu. Tako je torej vsestransko preskrbljeno za varnost hranilnih vlog.

Vsak denarni zavod obrestuje vložnikom njihove vloge. Zato pa vsak denarni zavod mora vložene vsote tudi obrestonosno naložiti v posojilni, ker ne morejo obresti dajati, ako obresti ne jemljejo. Zato pa noben denarni zavod nima vlog zaprtih v svoji blagajni, ampak svoje denarje sproti izposoja proti primernemu jamstvu. Če bi torej kdo hotel ugrabit hranilne vloge, jih ne bo dobil, ker so vse zunaj pri dolžnikih. Ravnotako je pa tudi izključeno, da bi katerikoli denarni zavod, če ima tudi na milijone in milijone lastnega premoženja, mogel takoj izplačati vse hranilne vloge, ako en dan prigirne nanj vsi vlagatelji. Denarni zavod bi moral v takem slučaju vse svoje dolžnike tožiti. To bi pa bila velikanska gospodarska krivica. Pomislite, kaj bi nastalo, ako bi vsi denarni zavodi danes tožili in rubili vse svoje dolžnike? Zato je pa brezvestno in naravno zločinsko, ako kdo vlagatelj hujska, da naj dvignejo denar. Tako hujskanje je tudi kaznivo in v resnici ne zasluži tak hujskač drugega, kakor da se ga naznani državnemu pravdnikstvu.

Pa vlagatelji tudi sami sebi škodujejo, ako dvigajo vloge, ker v hranilnici in posojilnici jim njihov denar nese obresti in je absolutno varno spravljen, spravljen tudi pred tatovi in roparji. Ako pa kdo denar dvigne in ga doma spravi v nogavico ali skrinjo, izgubi obresti in tam je denar še najmanj varno shranjen. Skušnja uči, da tak nemir traja le nekoliko dni, kvečjemu nekaj tednov, potem začno ljudje zopet nazaj nositi, ampak škoda, ki so jo naredili s tem samim sebi in celemu narodnemu gospodarstvu, pa ostane. Zato je dolžnost vseh oblasti, da svare ljudstvo pred takim nepremišljenim postopanjem.

Ker se po časniki bere, da na borzi papirji padajo, marsikdo misli, da je manj vreden tudi bankovec, ki ga ima v svojem mošnjičku. To je popolnoma zmotno, kajti papirji, s katerimi se na borzi kupčuje, so deloma javne zadolžnice, večinoma pa delnice akc. družb, s katerimi se na borzi špekulira. Ako torej med borzizance udari novica, ki se jim zdi nevarna za njihove industrije, tedaj hitro vsak skuša prodati svoje papirje, vsled česar njihova cena pade, dokler se jih zopet nazaj ne kupuje, s čemer se zopet cena dvigne. Ta borzna špekulacija pa nima popolnoma nobene zveze z denarji, ki so naloženi v hranilnicah in posojilnicah in ravno tako tudi ne z bankovci avstro-ogrške banke, ki nam danes služijo kot papirnat denar. Ti bankovci imajo svoje pokritje v premoženju avstro-ogrške banke in država sama čuva nad njihovo varnostjo in polnovrednostjo.

Popolnoma izključeno je, da bi papirni denar v svoji vrednosti kaj izgubil, in zato je čisto nezmislno, ako kdo zahteva v posojilnici zlat denar namesto bankovcev. Bankovci so se vpeljali s tem namenom, da se promet olajša.

Kdor vse to trezno premisli, se mora čutiti popolnoma varnega. Tudi v slučaju vojske, pred katero nas pa bo, kakor upamo, Bog obvaroval, so naši prihranki, ki smo jih naložili v naših poštenih zavodih, popolnoma varni in zato ne samo ne dvigajmo denarja, ampak nalagajmo ga prav pridno, da se čimbolj pomnoži naše narodno premoženje.

Seja Irgovske in obrtne zbornice.

Ljubljana, 16. novembra.

Predsednik g. Knez imenuje overovateljem zapisnika gg. Pammerja in Perdana.

Nato utemeljuje g. Ogrin samostojne predloge in izvaja: Potrebno je, da dobi dežela in Ljubljana moderen stavbni red. Ravnotako je potreba, da se format opeke napravi enoten in zmanjša. Govornik se obirno bavi s stavbnim redom v drugih deželah, našteva zlasti velikost opeke v drugih državah. Na ta izvajanja se še povrnemo.

Gosp. ravnatelj Pammer predlaga, da se oba predloga odkažeta odsekom, da se vsa stvar temeljito preštudira in potrebno ukrene, da se predlogi g. Ogrina uresniči. Govornik poudarja, da se popolnoma strinja s predlogi.

Gosp. Podlesnik podpira predloge gosp. Ogrina ter navaja, da je za zmanjšanje opeke bila tudi enketa, ki se je vršila lansko leto na Dunaju, katero je sklicalo društvo Bau- und Industrie Verein. Treba je vse zastaviti, da se stavljena predloga uresniči.

V odboru obrtno-nadaljevalne šole v Žireh bo zbornico zastopal g. Matija Dolenc, usnjar v Stari vasi pri Žireh. Kmetijsko kemično preizkuševališče v Ljubljani se podeželi, zbornica pa dá vsako leto 600 kron podpore. Trgovskemu društvu »Merkur« se dovoli 500 kron podpore, obrtni nadaljevalni šoli v Kropi pa letno 100 K. Za razstavo vajeniških del v Ljubljani se dovoli 200 K podpore. Obrtno pospeševalnemu uradu za Kranjsko se je prošnja za zvišanje letne podpore odklonila. Gosp. Kregar pri tej točki poudarja in razloži delovanje obrtno pospeševalnega urada. Poudarja, da se je ta urad vsaj deset let prepozno za našo deželo ustanovil. Obrtniki iz vseh krajev naše kronovine prihajajo in prosijo za priraditev raznih tečajev, zlasti za knjigovodstvo. V Lincu ima enak zavod okroglo 50.000 kron na razpolago, v Trstu do 90.000 K, in vendar je naš zavod ravno toliko in isto delo napravil. Država dá svoj del, ravnotako deželni odbor, treba je, da tudi zbornica zviša svoj letni prispevek. Predlaga, da se letna podpora zviša od tisoč na dva tisoč kron. Ako pa bi gospodje ne hoteli za ta predlog glasovati, predlaga, da se podpora zviša od tisoč vsaj na petnajststo kron. Oba predloga se odklonita, češ, da zbornica nima denarja.

Odbor obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani prosi za zvišanje letne podpore od 1800 do 3000 kron. Združeni odseki so sklenili, da se prošnja odkloni. G. Kregar pojasni, s kakimi denarnimi težočami se ima odbor obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani boriti. Vajencev in vajenk je vedno več. Treba je ustanoviti in pomnožiti oddelke in razrede, kar pa stane denar. Zunanji vajenci, ki bi tudi radi obiskovali šolo v Ljubljani, so se morali odkloniti, ker bi se morali sicer zopet pomnožiti razredi in stroški. Deželna vlada, deželni odbor in mestna občina so že lansko leto podporo zvišali. Treba je, da tudi trgovska in obrtna zbornica to stori. Predlaga, naj se zviša letno podpora vsaj na 2500 kron. Predlog je bil od večine odklonjen. Ravnotako se odkloni prošnja enakega odbora v Kranju za zvišanje podpore. Istotako se odkloni prošnja gremijalne trgovske šole v Ljubljani za zvišanje letne podpore.

Ravno ista usoda je zadela prošnjo za podporo »Gostilničarskega Vestnika«. Gg. Bučar in Rohrmann stavita predlog, naj se ta točka in naslednja o podpori deželni zvezi kranjskih obrtnih združenj odstavita iz dnevnega reda in vrneta odsekom, češ da združeni odseki niso bili dovolj informirani in so vsled tega prošnjo odbili.

Gosp. Kregar je poudarjal, da je gostilničarski stan važen stan, osobito sedaj, ko se gre za pospeševanje tujškega prometa. Treba je, da se mu gre kolikor mogoče na roko in da se vsestransko podpira. Treba bo na vsak način ustanoviti prepotrebno šolo za gostilničarje v Ljubljani.

Vinformacijo gostilničarskega stanu je potrebno seveda strokovno glasilo. Vendar tako strokovno glasilo ne sme postati politično. Govornik in njegovi tovariši bi ne bili proti podpori »Gostilničarskemu Vestniku«, ako dobe zagotovilo, da se list

ne bo utikal v stvari, katere ga prav nič ne brigajo. Ako gospodje pri »Gostilničarskem Vestniku« zagotove in dajo garancijo, da bo glasilo popolnoma strokovno in se ne bo utikalo v politične stvari, potem izjavi, da bodo člani kluba S. L. S. pri ponovni prošnji glasovali za podporo »Gostilničarskemu Vestniku«. Predlog gg. Bučar-Rohrmann je bil nato odklonjen, sprejet pa z večino glasov predlog združenih odsekov, da se prošnja za podporo »Gostilničarskemu Vestniku« odkloni.

Po združenih odsekih sestavljeni proračun za leto 1913. izkazuje potrebščine 83.262 K ter pokritja 13.986 K; nedostatek in od ministrstva zahtevana blagajniška rezerva se bo pokrila kakor lani z 8%no zbornično doklado. V proračun so postavljene med drugim zneski: za c. kr. državno obrtno šolo v Ljubljani 500 K, za mizarsko strokovno šolo v Kočevju 150 K, za dvo-razredno slovensko trgovsko šolo v Ljubljani 1000 K, za gremijalno šolo v Ljubljani 300 K, za obrtne nadaljevalne šole 4400 K, za razstavo 1000 K, za obrtni pospeševalni zavod 1000 K, za obrtne strokovne tečaje 1200 K, za kmetijsko kemično preizkuševališče 600 K, za razne druge podpore 2000 K, za ustanove učenecem in učenkam c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani 1800 kron, za razne druge ustanove in podpore v izobraževalne namene 1400 K, v pomnožitve zaklada za razstavo v Ljubljani 2000 kron in dr.

Proračun se odobri.

Prošnja konsumnega društva za Ljubljano in okolico za oprostitve od zbornične doklade se odkloni.

Končno se je g. Bučar pritožil nad okrajnim glavarstvom v Črnomlju in nad deželno vlado, češ da niso nekateri dobili koncesij za barake pri zgradbi belokranjske železnice.

Pravi, da mu je črnomeljska zadruga pisala, da ne bo več odgovarjala na dopise raznih obrtnih oblasti. Dr. Windisch er pouči Bučarja, kako se postopa pri oddaji koncesij in ga zlasti opozarja na § 18. obrtnege reda.

Nato je sledila tajna seja.

Zborničnim uradnikom in slugi se dovoli 10 odstotna draginjska doklada.

Ustanova 200 kron za eksportno akademijo se podeli Fran Zelezniku. Za sina umrlega zborničnega kanclista Tavčarja bo zbornica plačevala vzgojevalni prispevek do konca tega leta. Diurnistu Štamcarju se dnevna zviša na 4 krome. Istemu se dá 50 kron podpore, da se nauči stenografije. Ustanove se podeli sledečim onemoglim obrtnikom in vdovam, in sicer: a) prosilcem po 50 K: Klebel Alojzij, Kasch Franc, Marzulini Mihael, Pilko Franc, Poženu Josip, Stadler Josip, Urbančič Janez, Malič Matija, vsi iz Ljubljane; Svete Jernej, Bevke (Vrhnik); Riedl Ivan, Domžale; Jazbec Miha, Novo mesto; Köstner Josip, Vrhnik; b) prosilcem po 20 K: Trtnik Jakob, Gestrin Ferdo, Baloh Ivan, Reisner Fran, Turk Josip, Novak Josip, vsi iz Ljubljane; Marinšek Franc, Šmarje; Blatnik Anton, Zdenska vas; Gregel Matija, Metlika; Pajk Peter, Vir (Zatičina); Petrič Martin, Radeče; Sever Primož, Glince; Kovačič Franc, Kašelj; Bonča Franc, Črni Vrh; Kočar Josip, Kropanje; Pureber Jernej, Rudolfovo; Bučar Fran, Vavta vas (Rudolfovo); Benedičič Ivan, Zelezniki; Skala Matevž, Ljubno; Goste Fran, Motnik; c) prosilkam po 40 K: Krimer Marija, Belič Marija, Huber Marija, Rumpel Adela, vse iz Ljubljane; Bončar Marija, Spodnja Šiška; d) prosilkam po 20 K: Kindl Lucija, Rudolfovo; Kos Marija, Zalag (Komenda); Zupančič Alojzija, Saller Barbara, Ljubljana; Kobler Jera, Kranj.

Izpred sodišča.

IZPRED POROTNEGA SODIŠČA V NOVEM MESTU.

V Novem mestu se je dne 25. t. mes. otvorilo četrto porotno zasedanje, pri katerem sta se mogla zagovarjati: Marija Grimšič, posestnika hči iz Gornjega Kamna pri Mirni peči radi detomora. Grimšič je dne 8. septembra tega leta bila sama doma. Medtem je Grimšič porodila otroka, goro. Medtem je Grimšič porodila otroka, kateremu je stopila za vrat, ga nesla ven za neki grm in ga tam položila na tla ter ga pokrila z vejami. Grimšič je porotno sodišče, na po porotnikih zanikano vprašanje, oprostilo. Med obravnavo so porotniki dobili vtis, da je Grimšič manj duševno razvita. — Maks Zaveršnik iz Radeč radi oskrumbe nad svojo lastno hčerjo, 13 let staro deklico. Na od porotnikov potrjeno vprašanje je porotno sodišče Zaveršnika na dve leti ječe obsodilo.

Smrtna obsodba na vešala zaradi roparskega umora.

Včeraj se je vršila v Novem mestu zanimiva porotna razprava. Obtoženec je 26-letni železniški delavec Maks Erhart, doma iz Donavic pri Ljubnem. Javni obtožitelj ga obtožuje roparskega umora, storjenega na 80letni starki Neži Jurman iz Gabra nad Semičem. O tem smo že obširno poročali. Obtoženec dejanje prizna. Po-

„Slov. Straža“ potrebuje pomoči!

rotnikom sta bila stavljeni dve vprašanji na umor in rop. Ker so porotniki obe vprašanji soglasno potrdili, je senat pod predsedstvom deželno sodnega svetnika Zmavca na predlog državnega pravdnika izrekel smrtno obsodbo na vešalih. Zagovornik dr. Globevnik je priglasil ničnostno pritožbo.

IZPRED LJUBLJANSKEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Uboja oproščen.

Dne 6. oktobra t. l. se je prepiral v krčmi Martina Potočnik v Krnici Janez Strgar, 26letni drvar iz Gorij z fantom Antonom Zvanom. Strgar je prvi zapustil krčmo ter je zunaj stoječ klical svojega nasprotnika na korajžo, češ, naj pride vun, če si upa. Pri štirikratnem klicu se mu je res Zvan odzval; v roki je imel steklenico in drobno palico. Ko je stopil na cesto, zapodil se je Strgar vanj ter ga z golo roko dvakrat mahne proti njegovemu obrazu. Bržkone ga je pri tej priliki vrezal v obraz, ker so našli izvedenci na Zvanovem obrazu lahko vreznino, prizadeto z nožem. Nato je pograbil za človeško roko debelo poleno in z njim mahnil Zvana s tako silo po glavi, da se je takoj zgrudil na tla. Na tleh ležečega ga je hotel obdolženec še enkrat po glavi udariti, kar je pa preprečil krčmarja sin France Potočnik, ki je priskočil in to zabranil. Anton Zvan je na posledicah tega udarca tretji dan po tem dogodku umrl, in sicer vsled otrpljenja možganov vsled močne notranje krvavitve. Obdolženec je bil glasom zaslišanih prič popolnoma trezen, zagovarja se, da je to storil v silobranu. Porotniki so vprašanje na uboj zanikali in obtoženec je bil oproščen.

Nepoboljšljivi tat.

Ignacij Kolar, delavec v Dravljah, je komaj 23 let star, a je bil že desetkrat radi tatvine kaznovan, medtem petkrat zaradi hudodelstva. Obdolženec sam pravi, da je bil od svojega 14. leta vedno v zaporu. Včeraj je bil radi raznih tatvin, posebno radi tatvin koles, obsojen na pet let težke ječe.

Zrtev ponočevanja.

Dne 18. septembra t. l. je bil v Stranjah fant Anton Gradišek z neko trdo rečjo s tako silo udarjen po levem čelu, da je vsled te poškodbe čez dva dni umrl. Ljudski glas je takoj obsojal za storilca Valentina Goloba, 21 let starega zidarskega pomočnika, in sicer iz sledečih razlogov: Dan preje sta v Kregarjevem popivala ubiti Anton Gradišek in črevljar Jernej Štirn iz Spodnjih Stranj, nato sta šla pa na Gradiškov dom, kjer je drugi dan bila v Tunjicah košnja. Pregovoril je tudi Štirna, da je šel z njim. Vzela sta vsak po eno koso ter krenila proti Tunjicam. Omeniti je še, da je bil Štirn popolnoma pijan. Iste večera so pa v Stolniku pri Francetu Komotarju pili žganje obdolženec Valentin Golob, Lojze Kemperle ter Janez Dobovšek. Dočim se je slednji nekoliko opil, sta bila tovariša popolnoma trezna. Okoli polnoči so se ti trije fantje napotili proti Spodnjim Stranjam, dočim sta Gradišek in Štirn prihajala od nasprotne strani. Pričelo se je običajno »aufanje« in je prišlo blizo Hromčevega kozolca med obema strankama do spopada, v teku katerega je zadobil Gradišek s peto kose po levem čelu tako hud udarec, da je vsled tega dne 20. septembra popoldne umrl. Na pozorišču tepeža so našli v okolici spopada dele polomljene kose, katero je imel preje Štirn, dočim je Gradišek, ki ni precej obležal, nesel svojo koso na Štirnov dom, kjer je prenočil. Gradišek, ki je bil še drugi dan pri polni zavesti, ni mogel povedati, kdo da mu je zadal udarec, ker je bila noč temna. Preiskava pa trdi, da je moral biti pravi storilec le Golob. Obdolženec vse taji in skuša krivdo na druge zavračati. Okvarjenec je umrl vsled opremljenja možganov in posledici gnojnega vnetja možganskih openj, kar je bilo posledica vtisnjenja in zlomljenja leve čelnice. Obravnava bo trajala cel dan. Povabljenih je 22 prič.

Mednarodni položaj. — Vse je za mir. — Konferenca.

Carsko Selo. Ruski car Nikolaj je dne 26. t. m. zaslísal v avdijenci avstro-ogrškega poslanika.

Peterburg. Avdijenca avstro-ogrškega poslanika v Carskem Selu je trajala nad eno uro.

Peterburg. V diplomatskih in političnih krogih pripisujejo sprejemu avstro-ogrškega poslanika grofa Thurna veliko važnost za razvoj položaja. Splošen položaj tukajšnji merodajni krogi mirno presoajo.

Belgrad. Poročilo, da je odposlal nemški cesar generala Tatičeva z lastnoročnim pismom k caru, je jako ugodno mirovno znamenje.

Berolin. Napredna ljudska stranka je vložila interpelacijo glede na zunanji položaj. Kancler na interpelacijo ali ne bo odgovoril, če pa odgovori, poda kratko pomirjevalno izjavo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Na Balkanu se bijejo junaški boji zveznega krščanskega vojaštva proti razpadajoči Turčiji. Človeška zgodovina ne pomni vojske, ki bi bila zahtevala toliko nadejnih mladih življenj in ki bi v tako kratkem času dosegla toliko velikih uspehov. V par dneh so strli Slovani moč ogromnega turškega naroda tako, da bo v kratkem izginila vsaka sled za Turčinom v Evropi.

Cel svet se čudi Slovanom in zasleduje z največjo napetostjo to vojsko, kaj šele mi Slovenci, na katere utegne uspeh te vojske odločilno vplivati.

Ker smo pa vezani samo na kratka poročila v časopisju, ki si večkrat nasprotujejo, je pač upravičena želja, da se izdajo dogodki sedanje vojske v posebni knjigi, ki jo bomo brali mi in naši potomci z zanimanjem še poznejša leta; saj jamči že prvi sešitek in jamčita imeni gg. autorjev, da bo to knjiga trajne vrednosti. Knjigo sta sestavila c. kr. profesorja **Anton Sušnik** in **dr. Vinko Šarabon** pod naslovom

Vojska na Balkanu 1912.

== Cena prvemu sešitku K — 40; ==
== cela knjiga bo veljala 3 — 4 krone. ==

Prvi sešitek te knjige je ravnokar izšel, drugi sešitek sledi že v začetku prihodnjega tedna, nadaljevanje pa v tedenskih presledkih.

Prvi sešitek obsega predzgodovino te vojske, ki je za umevanje poznejših dogodkov neobhodno potrebna. Najzanimivejša in najbolj privlačna tvarina o novih vojnih dogodkih in operacijah sledi v prihodnjih sešitkih.

Naročniki naj se takoj zglasijo, da nam bo mogoče določiti visokost naloga za poznejše sešitke in vse potrebno pripraviti za točno razpošiljanje.

Istočasno priporočamo:

Pod svobodnim solncem Povest davnih dedov. F. S. Finžgar. Cena K 3[—], eleg. vez. K 4[—].

Ta roman je po enoglasni sodbi vseh literarnih krogov najlepše slovensko leposlovno delo in je ravno danes posebno aktualen, ker nudi najboljši vpogled v zgodovino Balkanskih narodov.

Vstaja Škenderbegova. Zgodovinska povest z Balkana K — 60, vezano K — 80.

Škenderbeg je največji krščanski junak, kolikor se jih je kdaj rodilo na Balkanu in se njegovo ime ravno sedaj večkrat imenuje v časopisju. On je rešil domovino turškega jarma in ta povest o Škenderbegovi vstaji je silno zanimiva in poučna.

Vojska na Daljnem Vzhodu. Dr. E. Lamne. Cena K 4⁰⁰, vezano K 6[—].

Ob tej priliki opozarjamo tudi na to velezanimivo knjigo, ker je važno primerjati sedanjo vojsko na Balkanu s predzadnjo med Rusi in Japonci.

Dunaj. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da stoji, da se Avstro-Ogrska eventualne konference le udeleži, če bo absolutno gotovo, da kar zahteva, tudi dobi.

Mirovna pogajanja. — Kolera se širi.

Budimpešta. Kamil paša je izjavil dopisniku »Budapesti Hirlap«: Nismo še tako daleč, da se na milost in nemilost udamo. Stoje si nasproti močni nasprotniki. Osmansko cesarstvo se mora že s stališča ravnotežja v južni Evropi ohraniti.

Berolin. Dopisnik »Berliner Tageblatt« v Sofiji je prepričan, da se sklene s Turčijo premirje.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča o pogajanjih med Turki in Bulgari pri Cataldži. Premirje se sklene, vprašanje je le, če se tudi mir sklene. Turki sklenejo le tak mir, da obdrže Odrin. Sedanji položaj je za Turke ugoden.

Dunaj. »Jugoslovanska korespondenca« poroča iz Carigrada, da ruska poslanika Giers v Carigradu in Nehludov v Sofiji pritiskata na mir. Turki še vedno upajo, da razbijejo balkansko zvezo in so zato dva posebna odposlanca odposlali v Atene. Grki so k pogajanjem za premirje poslali posebnega poslanika, medtem ko Srbijo in Črnogoro zastopajo Bulgari. Zdi se, da hočejo Turki Grško ocepiti od balkanske zveze s tem, da ji, še predno se sklene mir, odstopijo Solun. Drugo vprašanje je seveda, če Grčija Turkom stori to uslugo.

Carigrad. Dne 24. in 25. t. m. so v čataldški utrdbeni črti topovi molčali. Niti en strel ni padel. Tako Turki kakor Bulgari so se nazaj umaknili. Trdi se, da se kmalu sklene mir in da za mir osobito Grki nastopajo in bodo mirovna pogajanja kmalu končana. Četudi stoji sovražnik pred carigradskim vhodom, se politične stranke v Carigradu strastno prerekajo. Stranke ena drugi očitajo, da so povzročile katastrofo. Mladoturški odbor viharno zahteva, naj izpuste aretirane zarotnike. Velikega vezirja zelo napadajo. Vojaška liga zapira mladoturke. Zaprti so visoki mladoturški dostojanstveniki. Nепrestano dohajajo vojaški transporti. Čez Bospor so prepeljali dve diviziji iz Armenije, samo mladi, krepki ljudje. Anatolske železnice prevažajo še vedno vojske.

Berolin. »Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada, da se ne veruje, da bi Bulgari predrli čataldške utrdbе pri Hademköju ali Kalikraciji, a računa se z možnostjo, da Bulgari zlomijo turški odpor pri Derkosu in tako odpro pot v glavno mesto. Boje se zelo, da Grki vderejo v Dardanele. Kolera se v Carigradu še vedno razširja.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Carigrada, da so trije nemški vojni poročevalci in sicer stotnik Rhein (»Frankfurter Zeitung«), legacijski svetnik dr. Bumiller in Pietsch v Sv. Štefanu oboleli na kolero. Vojnik dopisnik »Kreuzzeitung«, Krautwurst, je prijezdil iz Sv. Štefana v Carigrad in zahteval, naj se prepeljejo oboleli v Carigrad.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča, da je na kolero v Sv. Štefanu umrl dr. Bumiller.

Dunaj. Bulgarski poslanik Salabašev je naprosil rektorja dunajskega vseučilišča, naj se odpošljejo v Sofijo bakteriologi. Rektor je ukazal, da odpotujejo štirje asistenti patologično-anatomičnega zavoda splošne bolnišnice v Sofijo.

Dunaj. Vojno ministrstvo je ukazalo, da se morajo, ker se je v kolera v Carigradu in v Makedoniji pojavila, vse vojaške osebe, ki od tam bodisi po suhem ali na morju pridejo, pet dni zdravniško nadzorovati in da se dopusti v te kraje ne dovoljujejo.

Carigrad. Neki turški list poroča, da bodo Bulgari napeli vse sile, da osvoje Odrin, še predno se sklene premirje.

Črnogorci.

Kralj Nikolaj prevzame sam komando oblegovalne armade pred Skadrom. — Črnogorci hočejo Skader na vsak način vzeti.

Cetinje. (Od našega poročevalca.) Kralj Nikolaj je danes vojski objavil v povelju, da komando nad nadaljnjimi operacijami prevzame zdaj on. Vsled tega postane sedanji poveljnik armade pred Skadrom, brigadir Vukotić, šef generalnega štaba vse armade.

Bar. Taraboski in skadrski utrdbе Črnogorci po posebnem načrtu sistematično bombardirajo. Turki vedno slabše odgovarjajo in ne poizkušajo več, da si zopet pribore svoje postojanke na široki gori, ker so jih Črnogorci vedno z velikimi izgubami odbili. Dne 24. t. m. je napadel en turški bataljon črnogorsko prednjo stražo. Boj se je pričel opoldne in je trajal

do noči. Bil je hud. Črnogorci so Turke vrgli nazaj. Sovražnik je v velikem neredu bežal. Črnogorske izgube niso bile izdatne. Kolona desnega krila armade generala Martinovića iz Medue proti Skadru radi slabega vremena in povodnji Drine in Bojane le s težavo prodira.

Srbi proti Draču. — Alera Prohaska.

Drač. Odkar so Srbi zasedli Muliti, se sodi, da kmalu primarširajo v Drač. Prebivalstvo se ne namerava Srbom ustaviti in predlaga, naj gre avstro-ogrski konzul Srbom nasproti. Veliko oseb namerava z Lloydovim parnikom »Wurmbrandom« Drač zapustiti.

Drač. Srbi, ki stoje v Lešu, so se pričeli voziti z ladjami čez reko Mati. Druga srbska kolona pa prodira proti Draču iz Bitolja.

Belgrad. (Od našega poročevalca.) Minister Ljuba Jovanović je 26. t. m. poročevalcu »Slovenca« izjavil, da je Prohaska živ in zdrav ter da mu je dovoljena rveza s šifriranimi brzojavkami z Dunajem. Vse drugo je navadna laž.

Dunaj. Konzul Edl je 25. t. m. odpotoval iz Skoplja v Mitrovico, da dožene dejanski stan. V Skoplju se je razgovarjal s konzulom Prohasko. Vsebinsko razgovora je brzojavil na Dunaj, kjer pa ob 8. zvečer dne 26. t. m. Edlovega brzojava še niso sprejeli. V Mitrovici preišče Edl zadevo konzula Tahyja.

Belgrad. »Politika« objavlja poročilo iz Prizrena o konzulu Prohaski, o katerem trdi, da je po arnavstskih vaseh nagovarjal Arnavte na odpor. Ko so turški vojniki že pred Srbi bežali, je baje pozval Arnavte rodu Ljuma, naj Prizren branijo. Arnavtski voditelj Boljetinac se je mudil dva dneva v konzulatu. Ko so se približali Srbi, so se Arnavti umaknili, a Prohaska da odpora še ni opustil. Njegovi agenti so baje po deželi nagovarjali Arnavte na boj. V konzulatu so ponoči baje razdelili puške med mohamedance. Prohaskovo delovanje je ostalo brezuspešno. Njegovi agenti da so se vračali brez Arnavtov v Prizren, a da je dokazano, da je Prohaska še naprej v tem zmislu deloval. Ko je čez nekaj dni vsled Prohaskove agitacije izbruhnil upor, ga je srbska armada hitro potlačila.

Belgrad. Od 25. t. m. nadalje občujejo konzuli v zasedenih pokrajinah zopet brzojavno in pismeno s svojimi vlada.

Belgrad. Dasi so poslaniki trozveze še enkrat posredovali, naj se konzulom v osvobojenih krajih priznajo kapitulacijske pravice, so ta predlog balkanske države odklonile, ker so osvojene pokrajine anektirale in morejo zato konzulom priznati le tiste pravice, ki jih imajo v balkanskih državah, ne pa še posebnih, ki so jih nekdanj v Turčiji uživali.

Belgrad. Grški prestolonaslednik je v Bitolju obiskal srbskega prestolonaslednika. Grški prestolonaslednik je ostal v Bitolju dva dni. Sprejet je bil grški prestolonaslednik zelo pristrčno.

London. »Daily News« poroča: Kolera se širi. V Mustafa paši je že več sto oseb na koleri umrlo, kar pa zakrivajo. Kolera divja tudi v Odrinu in pred Odrinom. Reka Marica je okužena.

Dnevne novice.

+ **Poziv vladi.** Vlada je, kakor se vidi, izdala parolo, da se ima časopisje pleniti. Čudno pa je, da lahko »Reichspost«, »N. Wiener Journal«, »Deutsches Volksblatt«, »Grazer Tagespost«, »Grazer Tagblatt« in drugi te dni na skrajno brezvesten način hujskaj proti Slovincem in Hrvatom, češ da so to »notranji sovražniki« in s tem zagrešujejo delikt ščuvanja k sovražnosti nasproti drugi narodnosti, imenujejo naše poslance imenoma »veleizdajalce«, ljudstvo razburjajo s tem, da dopovedujejo, da se zaradi albanskega vprašanja mora brezpogojno začeti vojska, s čimer naravnost delajo nasproti miroljubnim prizadevanjem avstrijske diplomacije in najvišjih faktorjev monarhije in zlasti ljudstvo gospodarsko oškodujejo. V to svrhu si vsi ti listi naravnost izmišljajo vesti o položaju in tako brezstidno lažejo, da se mora človeku gabit. Vse to vzbuja resen sum, da avstrijska nemško-nacionalna stranka hoče poloma, ki bi bil v prid nemškemu namenom, nikakor pa ne Avstriji. Ako se oglašajo za rešitelje naše domovine Wolfi, Wedre in podobni, je to skrajno sumljivo. Zato vladu pozivljemo, da tem hujskajem stopi na prste in prepreči pr dvsem razburjenje ljudstva po zlaganih poročilih v nemškem časopisju. Jako čudno se nam tudi zdi, da vlada dopušta na Dunaju shode, katerim je »patriotizem« zgolj preteza, njihov glavni namen pa je ščuvati proti Jugoslovanom, ki smo vsaj po besedilu zakona enakopravni in enakoveljavni in zato lahko zahtevamo, da se nas ne napada kakor da bi bili brezpravni sužnji v tej državi. Ako hoče vlada no-

tranjega miru, naj prime v prvi vrsti nemško-nacionalne hujskaje.

+ **Kaj jih jezli.** Nemško časopisje v sedanji dobi daleč zaostaja za slovenskim. Naš list n. pr. o dogodkih na Balkanu in kar je z njimi v zvezi gotovo veliko boljše informira svoje bravce negoli katerikoli avstrijski nemški takozvani svetovni list, pa sploh je slovensko časopisje zdaj visoko nad nemškim. »N. Fr. Presse« n. pr. nima z Balkana nič originalnega razun vsakodnevno dolgočasno prorokovanje nekega vojaškega strokovnjaka, ki navadno vse dogodke napoveduje ravno narobe, kakor se potem v resnici zgodijo. Kvečjem prinaša še razgovore z diplomati, ki pa po svoji navadi ničesar ne povejo. Nemško časopisje pa si te dni vse mogoče naravnost izmišlja, tako n. pr. ve zopet poročati o ultimatu, ki ga bodo velesile trozveze v Belgradu podale, objavlja neko izjavo Poincarésa, ki je naperjena proti zahtevam Srbije ter priobčuje celo besede nekega ruskega uradnika o diplomatskem položaju. Menda ni ta uradnik le portir pri zunanjem uradu v Peterburgu? Slovanstvo in tudi slovensko časopisje pa — o našem listu to lahko z mirno vestjo rečemo — poroča tudi o zunanjem položaju objektivno ter zanesljivo ter ve prazne marnje dobro ločiti od dejstev. »Slovenec« je staljšo, ki ga je zdaj Nemčija zavzela, točno fiksiral že skoro pred mesecem, prav tako smo prav sodili o stališču Rusije in Italije, dočim so nemški listi pred vojsko vsak dan »iz najbolj poučenega vira« ponavljali, da je Rusija popolnoma z Avstrijo sporazumljena. To naše prijatelje Nemce peklenko togoti, zlasti one, ki naše liste umejo brati. Tako se n. pr. oni veliki »patrioti«, ki iz Ljubljane zalagajo »Grazer Tagblatt«, pritožujejo, da »slovensko časopisje brez razlike strank zdaj priobčuje vsako Avstriji sovražno notico inozemskega novinstva, vse, kar more ugled Avstrije oškodovati in njeno diplomacijo ponižati, sploh se vsaka izjava najhujših nasprotnikov monarhije vestno kot brzojav naznani v debelih črkah.« — Da bi vsako Avstriji sovražno notico inozemskega časopisja zabeležili (mi moremo govoriti tu le o našem listu), ni res, res pa je, da zabeležujemo vsako za presojo položaja važno izjavo, naj se s stališčem naše diplomacije strinja ali ne, naj ji bo všeč ali ne. Tembolj smo dolžni vse vestno fiksirati, ker nemško časopisje to namenoma zamolčuje in hoče s tem ljudstvo naravnost varati o istinitem položaju. Nadalje ni vse, kar ni gospodom pri »Deutsche Stimmen« po godu, »Avstriji sovražno«, tako n. pr. noben srbski diplomat ali list ni do danes zavzel Avstriji sovražnega stališča, pač pa diha pisanje nemških listov pravo in strupeno sovraštvo do Srbije. Pravih Avstriji sovražnih glasov smo zabeležili le malo, n. pr. Barzilaja in »Novo Vreme«, pač pa zdaj vestno zabeležujemo, kar pišejo listi iz rajha, ki so vendar največji prijatelji naše Avstrije. Ali ne? Kar se tiče naših diplomatov, pa ne moremo za to, da jih nihče na celem svetu ne hvali. Mi bi tudi radi vedeli, čemu. Da pa se seveda prav nič ne oziramo na mnenje gospe okoli »Deutsche Stimmen«, je jasno. Patriotizma nas ne bo učila ne vlada ne nemško-nacionalno časopisje, najmanj pa še ono, kojega »patriotizem« počiva pod senco frankfurtarice. Naš narod je za monarhijo prinesel nešteto več žrtve kakor avstrijski Nemci in Mažari, ki so vsi že proti Avstriji rebelirali, da jih je morala ukrotiti hrvaška cesarju zvesta puška! In sedaj sedijo danes Nemci in Mažari pri polnih skledah, Hrvate pa ima na verigi Cuvaj in Slovenci še svojih šol nimamo kakor jih imajo Albanci. Mi z »Deutsche Stimmen« ne polemizujemo, ker bi jim morda kako važnost pripisovali, ampak zato, da nemška javnost sploh izve, da njeno lažipatriotično pisanje v naših očeh ni vredno niti piškavega boba.

+ **Nočuvenci.** Dne 25. t. m. se je vršil na Dunaju shod nemškega gospodarskega društva proti jugoslovanski obstrukciji. Gosp. Friedmann, Markhl, Buchmann, Licht, Demel, Keller, Kraft, Einspinner, Wedra, Knirsch in Denk, sami poslanci, so se seveda bahali, da so Nemci edini pravi »državo vzdržujoči elementi« v Avstriji s pristavkom seveda, da ostane ta Avstrija nemška, to se pravi, če se bodo Jugoslovani konsekvntno zatirali. Ne čudimo se tudi temu, da je Markl po pobalinsko napadel dr. Šusteršiča in vladi priporočal, naj Slovence gospodarsko davi. Odločno pa treba protestirati proti perfidnemu osumničenju Slovencev, češ, da je njihova obstrukcija naperjena proti monarhiji. Ze Friedmann si je kot prvi govornik dovolil imenovati našo parlamentarno delegacijo »notranjega sovražnika«, češ, da ima namen v času težkih zunanjih zapletljev državo

oslabiti. Podobno so klevetali vsi ostali, a višek nesramnosti je dosegel Wedra, ki je glasom poročila v »Zeit« imenoval »med viharnim odobravanjem«, kakor se tu bere, dr. Šusteršiča »veleizdajalca« Slovenci in Hrvati se preveč zavedamo pravičnosti naše stvari, da bi se nam zdelo vredno se proti takim divjim izbruhom nemškega političnega barbarstva braniti. Mar je tem ljudem Avstrija! Oni bi bili prvi, ki bi zanetili plamen, ako bi prišlo do tega, da se Avstrija preosnuje na Jugoslovanom pravični podlagi. Vsi ti Wedre in Markhli so že neštetokrat pokazali, kam jih srce pravzaprav vleče. Toda ni mogoče dopustiti, da se odgovorni državni poslanci tako brezvestno in hujskajoče izražajo o naših zastopnikih in zato ni dvoma, da bodo na to dobili krepak odgovor. Kar pa se tiče nemškega naroda v Avstriji, ki ga taki ljudje zastopajo, ne rečemo nič drugega nega to, da se na svetu vse maščuje in da zgovornine ne piše prešerno nemštvo, ampak roka božja. Mogoče je, da bomo Slovenci in Hrvati še veliko trpeli, a smo mirni in samozavestni, ker smo končne zmage naše pravične stvari gotovi.

+ **Zanimivi pojavi med Nemci.** Kakor znano, so 20. t. m. nemško-nacionalni dijaki priredili na Dunaju manifestacijo ter so zahtevali, da Avstrija, če treba, z vojsko nastopi proti Srbiji. Z ozirom na to, da so nemški listi poročali o velikanski udeležbi in popolnem soglasju, piše »Alldeutsches Tagblatt«, da temu ni tako. Udeležba je bila sicer dobra, a velikanska ne. Zastopniki društev »Cheruscia«, »Hohenstaufen«, »Philadelphia«, »Salzburger«, »Turoid« in »Wartburg« so pa na tem shodu celo podali med rjovenjem ostalih buršev izjavo, v kateri pravijo, »da smatrajo, da so dogodki na Balkanu le posledica naravnega razvoja, ki kaže, da morejo le narodnostne skupine tvoriti trajne in resnične državne tvorbe«. Zato da nočejo nastopiti proti balkanskim državam in tudi ne proti Srbiji. Vsenemci da ne marajo podpirati »ekspanzivnih težej na jug«. Ko so to izjavo podali, so odšli, ostali burši pa so vpili za njimi: »Abzug!« »Sramujte se!« »Vi hočete biti nemški dijaki!« »Pfluj Schönerer!« itd. Z nemškimi nacionalci so vpili tudi krščansko-socialni dijaki. — Med Nemci je zdaj res vse zmešano. »Rechter Hand, linker Hand, alles vertauscht.« Vsenemci v nemškem rajhu bi avstrijsko diplomacijo radi podpirali, češ, Srbijo je treba potolči, naši Vsenemci Schönererjeve stranke pa ravno narobe, češ, to ni v interesu nemštva. Večina avstrijskih Nemcev, med njimi tako Wolfovci kakor krščanski socialci, hoče konflikta z Jugoslovani, velika večina Nemcev v rajhu pa je odločno za mirno rešitev avstrijsko-srbskega spora. Poslanec Iro je dobil iz Nemčije veliko priznalnih pisem. V enem je glasom »Alldeutsches Tagblatt« 26. t. m. rečeno, da je Nemčiji čisto vseeno, ali Srbija dobi jadransko pristanišče ali ne. Schönererjanci se tudi nočujejo iz nemškega narodnega sveta, ki ga je predlagal Baernreither, ki da sam ne vé, kaj hoče.

+ **Nemška kultura.** »Deutscher Hausschatz«, Heft 3., Jahrgang 139. — članek »Krieg« piše na strani 137, in 138. sledeče: »Der Bürgermeister von Cetinje, der König der Hammeldiebe, Nikita I. von Montenegro...« Gospod c. kr. državni pravdnik v Inomostu! Pod Vašo kontrolo razpošilja knjigotržec Feliks Rauch v Inomostu ta čeden družinski list. Ali ste morda pozabili, da je pred par leti dunajski parlament sklenil postavbo, da je žaljenje tujih suverenov kaznivo? — Dalje: »Soviel muß zunächst hervorgehoben werden: der Angriff der vier Balkanstaaten auf die Türken war in der gegenwärtigen Situation eine gemeine Feigheit, die diese vier Mächte hoffentlich gründlich heimbezahlt bekommen...« Bismark je imel prav, trdeč: »Das Bier macht dumm«; drugače bi nam bil tak pisac nerazumljiv. — »Die Hammeldiebe schwelgen schon im Siegesglück...« V zgodovini nemških roparskih vitezov seveda ni omenjeno, sicer pa ves olikani svet občuduje Črnogorce in njihove petstolne boje za »krst častni slobodu zlatnu«, in da jih vsa turška kultura celo pod vodstvom nemških generalov ni mogla zmagati. v A hyperkultivirani Nemec bi vendar mogel vedeti, da kralj Nikita in narod črnogorski ne more biti odgovoren, če kdo izmed njih ukrade kakega koštruna, kakor tudi nemški vladarji in nemški narod ni odgovoren za to, če so siti nemški grofje istodobno, ko je lačen Črnogorec, pregan od Turkov v svoje črne skale, vzle kakega ovna, med nami kradli ne le ovce, temveč tudi zemljišča naših dedov in naša dekleta. — Če ima kdo pravico očitati »Hammeldieberei«, je gotovo Nemci nimate. Končuje pa članek s krilatimi besedami: »Wir hoffen, daß der Stärkere, der im Recht ist — diessmal auch im Rechte bleibt. Aber man baut Friedenspaläste und hält große Konferenzen ab und alles ist für die Katz.« Tužna »raja« torej ne sme biti svobodna in priti do človeka dostoinega življenja,

ker je slovanska, to je načelo nemške politike! Taka »krščanska pisava«, ki diha iz tega nemškega družinskega lista, je res »für die Katz«. — »Deutscher Hausschatz« se tudi Jugoslovanom zelo priporoča. Pustet ima od jugoslovanske duhovščine precej skupička, večina naših brverjev je iz njegove založbe. Naš denar mu pa diši!

+ **Vipavski obrtniki.** Zadnje nedeljo se je vršil v Vipavi prvi dober obisk shod obrtnikov. Pri udeležencih se je dobro poznalo, da vsi čutijo, da morajo iti s časom naprej. Zato so s pozornostjo sledili izvajanjem gospoda Ivana Kregarja, predsednika »Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem«, ki je v poljudnem govoru očrtal položaj obrtništva in pokazal, kolikega pomena je lahko pospeševalni zavod za razvoj obrtništva, ako obrtniki sami to hočejo. Na shodu sta govorila dež. poslanec Perharc in jurist Jež. Sad zborovanja je bil sklep, da se v najkrajšem času zaprosi za knjigovodski tečaj in skliče splošen shod obrtnikov cele vipavske doline.

— **Umrli** je v Ljubljani profesor Franc Orožen, znan zemljepisec, ki je med drugim obdelal v zbirki »Slovenske zemlje« kranjsko deželo. Pokojnik je bil tudi vnet planinec; po njem je imenovana planinska koča na Črni prsti.

+ **Slov. katol. akad. tehn. društvo** »Danica« na Dunaju ima II. redni občni zbor v soboto, dne 30. t. m., točno ob pol 8. uri zvečer z običajnim dnevnim redom.

+ **Plača goriškega župana.** Goriški župan Jurij Bombig ima sedaj plače 6000 K; od leta 1913. pa hoče imeti plače 8000 K, torej 2000 K več. Ta svota je v proračunu za 1913. — Vedno večje doklade in vedno dražji magistrat! V meščanstvu vzbudi ta novica pač splošno ogorčenost.

+ **Osebnosti s pošte.** Absolvirana srednješolca: Viktor Klinar in pa Ivan Aničič sta imenovana za c. kr. poštna praktikanta v Trstu. — Začasno upokojeni c. kr. poštni asistent, Makso Sauran v Brucku na Muri je zopet sprejet v poštno službo. — C. kr. poštna praktikanta: Mihael Valenčič in pa Karol Herbich v Trstu sta odpovedala poštno službo.

— **Podlegel je ranam posestnik V. Hafner,** katerega je nedavno pri Kranju tovarniški delavec Jakob Bertoncely napadel z nožem in ga nevarno oklal.

— **Požig.** Včeraj je nekdo, skoro gotovo iz maščevanja, zažgal drvarnico posestnika Ignacija Ribiča v Spodnji Šiški. Aretirali so nekega delavca iz Soče pri Tolminu, katerega sumijo, da je zažgal.

— **Nova slovenska drama.** Gosp. Engelbert Gangl je spisal novo tridejansko dramo »Katka Poljakova«, ki obravnava moderno socialno življenje.

— **V Pasteurjev zavod** na Dunaj je peljal te dni g. Černic, župan v št. Petru svojega sina Antona in pa Jakoba Trevižan, obadva učenca goriške deške vadnice, ki sta bila, ko sta šla v šolo, pri mestnem vrtu v Gorci ogrizena od nekega psa, ki je na sumu, da je stekel. Pes je ogrizel že druge osebe, ki so se tudi podale v isti zavod.

— **Prijet tržaški veleslepar.** Bivšega tržaškega menjalca denarja Sig-munda Neumanna, ki je razne osebe ogoljufal za nad pol milijona kron in potem izginil iz Trsta, so te dni prišli v Florenci. Izroče ga avstrijskim oblastem.

— **Špionaže je osumljen neki Bernard Steinmetz.** Nahaja se v goriških zaporih. Steinmetz je baje doktor filozofije.

— **Nagloma je umrl** v Celovcu bivši stolni organist Aleksander Lučovnik. Zadel ga je kap.

— **Umrla je** v Gorici Ana Sila rojena Skok, stara 77 let.

Cuvaja je sram.

Zagreb, 26. nov.

Naše poročilo o glasovitih Cuvajevih udanostnih deputacijah »kmetov« iz cele Hrvaško-Slavonske, moramo izpopolniti z nekim dejstvom, ki je prvi hip ostalo neopaženo. Naslednji dan po deputacijah je namreč uradni list pisal, da je Cuvaja pozdravil »ugledni virovitiški mešan Ostojčić«. Seveda se je Zagreb smejal temu »uglednemu« Cuvajevemu lakaju. Ne bomo odkrili svetu celega življenja tega človeka; dovolj bodi le to-le: Ostojčić je bil radi svojih »prezaslušnih činov« že dvakrat suspendiran, enkrat kot geometer, drugič pa kot uradnik stavbnega urada deželne vlade. Ta mož je v Cuvajevih deputacijah reprezentiral — narod! No, končno so tudi vladni krogi uvideli, da se z enim Ostojčićem ne morejo postavljati, zato so v nadaljnjih člankih o deputacijah Ostojčića zatajili oz. mu ime izpremenili v Oštricia. Zagreb pa se zopet smeje.

Slike z bojišča.

V setinjski bolnici.

Res zanimiva slika. Na postelji vidimo mladega ranjenca — šestnajstletnega dečka. Kroglja iz puške mu je v pasu prebila hrbtenico in vse njegovo spodnje telo je že omrtvelo; zdravnik je izgubil vsako nado — danes ali jutri in ne bo ga več.

Ob postelji stoji njegova mati, suha, visoka ženska, bledega lica, v očesu strah in trepet. Ko smo dospeli do postelje, se je zagledala v zdravnika, ker je vedela, da bo sedaj govoril o njenem sinu. In dasi je zdravnik govoril v tujem, njej neznanem jeziku, ga je materino srce le razumelo, da za njenega sina ni več nobene nade. Obrnila se je od nas in svoje oči uprla v shujšano sinovo lice. Bilo je v tem pogledu toliko ljubezni, da bi morala smrt samo ganiti, in tolika bolečina, da bi se kamen razjokal.

Tiho in molče smo se oddaljili, da bi ne motili svete bolečine materinega srca.

Kot posebnost so nam pokazali ranjenega turškega vojaka Grka. Ves dan se krog njega zbirajo ranjenci in mu govore posamezne turške besede, ki jih ta ali oni ve. Ta pokrit do ust, samo pomežikuje in gleda v svet s svojimi svetlimi malimi očmi. Doma je iz Smirne v Mali Aziji.

Ko smo prišli do njegove postelje, se nam je ponudil neki ranjenec iz nasprotnega konca dvorane, da nam služi za tolmača. Pristali smo in turški ranjenec nam je povedal precej zanimivih stvari o utrdbah in posadki na Tarabošu. V razgovoru ga vprašali naš tolmač, če je Črnogorec. Grku se takoj razjasni lice, pokima z glavo in se prekriža. Prekriža se tudi naš tolmač, nato se nagne nad Grka in oba se trikrat poljubita. Nato se Črnogorec obrne k nam in pravi:

»Sedaj vidite! Še malo prej mu nisem hotel verjeti, da je Grk, marveč sem bil uverjen, da je Turčin in bi ga bil najrajše zadavil. Na, zdaj nam je pa dal znamenje, da je kristjan. Rad ga imam kakor lastnega brata.«

M. K—6.

Okradeni ranjenci?

Belgrajski listi poročajo, da so se v belgrajških bolnicah odkrile velike tatvine na škodo ranjencem. Odredilo se je namreč, da se vsi darovi za bolnike izročajo upravam bolnic, da jih potem po svoji previdnosti razdele med ranjence. Ti darovi se baje v celih košarah nosijo iz bolnic, namesto da bi se razdelili med bolnike. List obeta velik škandal.

Požgane vasi.

Vasi med Žumajo in Krupnikom so vse vpepeljene od Turkov. Turki so odnesli vse pohištvo. Nepoškodovane so ostale le popolnoma turške vasi. Simetli je turška vas, a vsi prebivalci so pobegnili, ker so se bali, da bodo Bulgari tako postopali s Turki, kakor delajo oni s kristjani. V Serbinu sem videl grob devetih macedonskih Bulgarov, 7 moških, ene ženske in dečka devetih let, katere so privedli tja iz Žumaje. Ker so bili ti regularni Turkom le v sitnost, so jim odrezali glave in jih vrgli v jamo. Malo od tu sem videl žensko, ki je jokala z otrokom v naročju. Vprašal sem jo, zakaj se joče. Povedala mi je, da je njen mož med onimi mrličii. »Jaz in moj otrok morava sedaj lakote umreti,« je zdihovala. Polkovnik, ki me je spremljal, mi je povedal, da je žena že več dni, noč in dan, tam na grobu, kjer neprestano joče in je ni mogoče odstraniti.

Sodba nemškega častnika o srbskih vojaki.

V »Berliner Tageblattu« piše stotnik Persius o srbskih vojaki med drugim: Splošen vtis, ki ga napravi srbsko vojaštvo, je izborni. Tisti, ki so mi že v Berlinu pravili, da so srbske vojaške čete dobre, da, najboljšje na Balkanu, bodo skoro imeli prav. Srbski vojak je neizmerno vztrajen. Sam sem se prepričal, da so čete napravile na dan silen pot — do 72 kilometrov v 24 urah. Seveda je prtljaga srbskega vojaka mnogo lažja, nego pruskega in je nedvomno lažje hoditi v opankah kakor pa v težkih komisnih čevljih nemškega vojaka. Poleg tega je pa srbski vojak izredno skromen v svojih potrebah in — t r e z e n ! Pijan vojak je izjema. Srb zmerno pije alkoholne pijače in se večinoma drži le turške črne kave. Zato niti sedaj ob vojnem času, ko navadno izbruhnejo v vojaku na dan vsi zli nagoni, ni čuti o kakih resnih izgredih. Radi se sicer veselo in hrupno zabavajo in pojo, a pretepo ni. To so močni, vztrajni mladi ljudje z inteligentnim obrazom. Iz takega materiala pač ne more biti težko napraviti dobre vojske, čeprav ne prineso s seboj od doma bogve koliko izobrazbe. — Konjica je elita srbske armade. Konji, sami dragi ogrski, so izborni. Kakšne pleme-

nite živali je videti celo pod navadnim vojakom! In jezditu znajo ti ljudje, da jih je veselje gledati; pravi umetniki! Temu pa se ni čuditi, ker iz mladega sede na konju. Srbska konjica se je v sedanji vojni v vseh položajih izvrstno obnesla.

Sedaj znaša število vsake čete od 100 do 200 mož. Vsi niso oboroženi. Kdor nima orožja, je vseeno koristen, ker građe neoboroženi pota za regularno vojsko. Čete imajo celo reflektorje. Četaši so bili, ki so pretrgali brzjavno in železnično zvezo med Solunom, Seresom in Skopljem, kar ima za posledico, da Turki v Macedoniji niso bili več v nikaki zvezi med seboj. Ker pa so četaši razdajali mostove, onemogočeno je bilo turški konjenici vsako poizvedovanje, ker ne more hitro od enega kraja do drugega.

Mitrovica.

Mitrovica leži v kosovskem vilajetu ob izlivu Sidnice v Ibar in šteje kakih 4000 prebivalcev. Trgovinski promet znaša kakih 6 milijonov kron na leto. Obdelovanje polja je primitivno, le tu in tam ima kak Kosovec železen plug. Industrijskih podjetij je malo: parna žaga v Mitrovici in po en parni mlin v Prištini in Novopazarju. V Plevlju je tudi skromna pivovarna. Izvoz tvori suvo maslo, volna in slivovica, uvoz pa sladkor, tobak, žito, petrolej, specerijsko, kolonialno, manufakturno, konfekcijsko in železno blago itd.

Peč.

Za guvernerja Peči je imenovan brigadir Vojvodić, bivši črnogorski notranji minister. Prejšnji turški poveljnik v Peči Sefferedin Mahmutbegović je z generalom Vukotićem sklenil in podpisal dogovor o predaji mesta. Turki so se razorožili in arbanaški zastavonoše so pred Vukotićem izjavili svojo lojalnost črnogorski armadi in kralju. Po vsem okraju polaga ljudstvo orožje, ko prihaja vojska na svojem potu proti Djakovici. Tja je dospela tudi srbska vojska, ki sedaj prodira skupno s črnogorsko.

Peč je mesto z 18—20.000 prebivalci in je bil nekaj središče srbske pravoslavne cerkve.

K zmagi pri Bitolju.

(Glej današnjo sliko.)

Po silno krvavi štiridnevni bitki je padel tudi Bitolj (Monastir).

Bitolj ima prebivalstvo raznih narodnosti: Turkov, Albancev, Vlahov, Bulgarov, Grkov in Judov, ki se pečajo s trgovino in industrijo. Ob mirnih časih se je razvijalo na bitoljskih semnjih silno živahno in zanimivo življenje. Iz bližnje in daljne okolice so prišli kmetje in prinesli na prodaj žito, semena, surovo maslo in perutnino. Tu so se sklepale kupčije za majhne količine, pa tudi za cele vagonne. Vrhovni poveljnik turške zapadne armade, ki je ni več, je bil Zeki paša, po rodu Čerkes. Pripadal je stari odličnoturški rodbini. Kljub svojemu živahnemu temperamentu je dobro razumel način stare turške politike, ki je za uljudnim smehljajem skrivala svoje namene in znala vedno zadržati in odgoditi kake ne ljube ji dogodke in korake. Zeki paša govori dobro francosko, za silo tudi nemško; star je komaj 50 let in ima plavo, ostro oko.

Bitolj je glavno mesto vilajeta enakega imena. Leži ob izviru Črne reke in šteje krog 50.000 prebivalcev; ves vilajet pa ima približno 900.000 prebivalcev. Pokrajina je povečini pusta in gorata, vsled česar se je prebivalstvo v trumah izseljevalo. Izseljevanje je

nekoliko zajezila novoustnovljena splošna vojaška dolžnost, ker so se potni listi izdali le onim kristjanom, ki so zadostili vojni dolžnosti. Izseljenci, povečini kristjani, katerih število je l. 1911 znašalo krog 6000, gredo ponajveč v Zvezne države severne Amerike in v Kanado. Po dveh do treh letih se navadno vrnejo, časih s precejšnjimi prihranki. Razun tega pošljejo izseljenci vsako leto več milijonov frankov v domovino. Vsekako se vsled izseljevanja že tudi tu čuti pomanjkanje kmečkih delavcev. Kmečko gospodarstvo je še dokaj primitivno, kar se zmanjšuje itak ne preveliko koristenost. Kar se tiče živinoreje se večinoma goji le klavna živina; mlekarstvo je docela nerazvito ter mlečne in cene surovega masla silno visoke. Poleg dosedanje domače industrije tkanja in vezenja, se je sedaj uvedlo tudi čipkarstvo (kleknanje) ter se izdelki prodajajo v Pariz. Tovarniške industrije je silno malo: parni mlin v Bitolju, 16 manjših vodnih mlinov in 2 mlina z motornim obratom; dalje ena večja predilnica s parnim in 6 manjših z vodnim obratom. Komaj zadostujejo potrebam vilajeta, izdelki predilnic se pa izvažajo v Solun, Carigrad, Smirno, Grčijo, Črnogoro in Bulgarijo. Najvažnejše izvozno blago so kože in krzno, ki se preko sojete, izdelki predilnic se pa izvažajo v našo monarhijo. Največ pridejo v poštev kozje in ovčje kože. Prometna sredstva vilajeta so šele v prvih začetkih. Od leta 1911. je neka francoska družba pričela z gradnjo cest, inženirji so pa imeli do zadnjega časa veliko ovir in težav.

Ranjen konj.

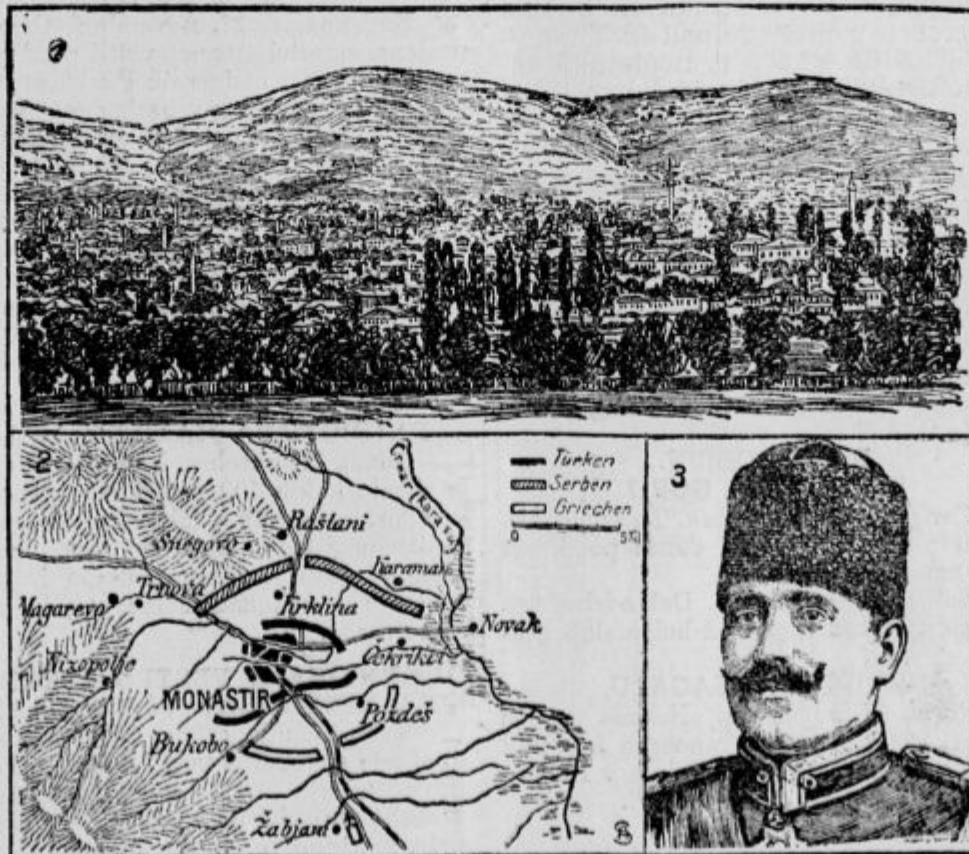
Bojišče je pusto in prazno. Ranjence so že davno odnesli, mrtve pokopali in orožje pobrali. Samo arabski konj, svetle dlake, vitkega telesa in majhne pametne glave, neprestano žalostno rezgeče in obrača glavo na vse strani, kakor bi kogar pričakoval. Ko semu približa skupina mož, razširi krvave nozdrvi in šepaje pobege dalje. Poleg njega je stal čisto nov Kruppov top s popolno pripravo šestih konj, ki so sedaj vse mrtvi, vidi se, da se topa nihče ni dotaknil od časa, ko so Turki hoteli z njim zbežati. Kakšen strah n groza sta morala tu vladati, je lahko presoditi po množini razstreljenega streljiva za topove in puške. Pripoveduje se celo, da so našli tu dragocen daljnogled, nekaj drobnega turškega denarja in generalštabni zemljevid.

Vidi se, da so se konji s topom že obrnili v stran in v divjem diru napravili par skokov; tedaj pa je menda ravno pred konje padla granata, se razpočila, jih pokosila in napol zakrila z zemljo.

Tu, pripovedujejo vojaki, so našli mrtvega turškega majorja in onega arabskega konja, ki tako žalostno rezgeče nad njegovim grobom. Že večkrat so hoteli konja odpeljati, a vedno se tako ustavlja, da so ga nazadnje pustili, da gre, kamor hoče. Tu je sedaj prepuščen sam sebi; strada, vpije in objokuje svojega gospodarja, ki se ne bo več vrnil.

Nekdo vpraša okorelega kmeta, surovih potez in hrapavih rok, čegar obleka je bila zamazana s strjeno krvjo, čemu ne ubijejo konja, da bi se ne mučil. Kmet ga mlo pogleda, zamahne z nerodno roko in pravi:

»Nimam srca, gospod. Poglejte, kako lepo glavo ima in kako pametne oči; Bog mi odpusti, a zdi se mi, kakor bi me gledal ranjen človek.«

Srbi zasedli Bitolj (Monastir).

1. Pogled na Bitolj. — 2. Pregled zadnjih bojev. — 3. Premagani Zeki paša.

Ljubljanske novice.

Ij Spored koncerta, ki ga priredi Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani danes, v sredo, zvečer ob pol osmih v stolnici, je sledeč: 1. Canestrari: Allegretto festoso di concerto. Izvaja na orglah č. g. St. Premrl. — 2. Premrl: Pesem v čast sv. Ceciliji, za mešani zbor in orgle. — 3. Callaerts: a) Invocation; b) Marche de Fete. Op. 28.; izvaja na orglah g. Ign. Hladnik. — 4. a) Mitterer: Jesu, rex admirabilis, za mešani zbor in godala na lok; b) Greith: Marija Zmagalka, za mešani zbor in orkester. — 5. Bach: a) Toccata v D-molu; izvaja na orglah g. prof. Fr. Dugan; Bach: b) Preludij v G-duru; izvaja na orglah g. Ign. Hladnik. — 6. a) Gerbić: Marijina pesem št. 10; b) Griesbacher: Mutter der göttlichen Gnade; za mešani zbor. — 7. Rheinberger: Koncert za orgle in orkester v G-molu. 1. Grave. 2. Andante. 3. Con moto. Na orglah: pros. Franjo Dugan. — 8. Rud. Wagner: Iubilate Deo, za mešani zbor, orgle in orkester. — Sedeži po 2 K in po 1 K 50 h, vstopnice po 50 h. — Čisti prebitek cerkvenega koncerta se uporabi za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli. — Vstopnice se dob vajo do 7. ure v »Katoliški Bukvarni«, od 7. ure dalje pa pri glavnih in stranskih stolničnih vratih.

Ij Zveza Orlov ima jutri, v četrtek, točno ob 6. uri zvečer, važno sejo. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

Ij Mož s košem. — Nečuvno beganje občinstva. Včeraj je prišel v neko tukajšnjo banko priprosto mož s košem na ramih ter je zahteval, naj mu izplačajo 5000 K v zlatu ali vsaj v srebru ter mu denar polože v koš. Uradniki so mu s težavo dopovedali, da se mu bo koš polomil. Treba je opozoriti ljudstvo, da vlogam in hranilnicah, posojilnicah in bankah ne preti nobena nevarnost! Kdor dvigne denar, bo imel le škodo ter pripravlja delokrog tatovom, vlomilcem in drugim takim individuumem. Sploh so razširjene med občinstvom najbolj neumne govore, ki imajo svoj izvor v tem, da nekateri ljudje občinstvo vlečejo. Pri tem se brezvestni ljudje zabavajo, tisti, ki pa radi takih govorov dvigajo denar, bodo pa drago plačali zabavo takim brezvestnežem. Zasludujte take brezvestneže in jih naznanite oblastem.

Ij Ne begajte ljudi! Po Ljubljani se govori, da je neki član neke tukajšnje redakcije pravil po Šiški, da je stal na Dunaju pri telefonskem razgovoru dunajskega poročevalca z uredništvom kot nadzornik stotnik generalnega štaba. To je seve izmišljeno. Obrnili smo se, da se stvar temeljito pojasni, na našega dunajskega poročevalca, ki nam telefonira. Radi mednarodnega položaja so razširjene različne pravljice. Ljudje vidijo strahove in si jih sami v domišljiji pričarajo. Tako so razširjene vesti, da se telefonski pogovori kontrolirajo. — V te izmišljotine spada tudi vest, da nemške depeše cenzurira stotnik generalnega štaba. Na lastne oči sem se prepričal, da se razgovori vrše na popolnoma normalen način in da ni nikake druge oficijelne odredbe. Telefonski promet z inozemstvom se vrši popolnoma normalno. — Torej le mirno kri, posebno pri tistih, katerih dolžnost je varovati interese občinstva!

Ij Predavanje v Trnovem. Jutri, v četrtek, 28. t. m., bode predavanje v Slov. gospodarskem in izobraževalnem društvu, Konjušna ulica št. 4. Začetek točno ob 8. uri.

Ij Razburjenje med s'avkujočim delavstvom in Vevčah. Včeraj je najelo vodstvo tovarne od špediterja R. Ranzingerja v Ljubljani štiri delavce, da bi nekaj premoaga naložili. Delavstvo je za to zvedelo in pričakovalo od Ranzingerja poslano delavce na cesti. Ko so ti prišli, jih je delavstvo pregovorilo, da so se vrnili. A njih gospodar jih je poslal z izvoščekom v zaprti kočiji nazaj. V Polju jih je čakalo večje število orožnikov in delavstva. Orožniki so jih obstopili in jih tako kot hudodelce gnali v tovarno. Delavstvo je silno razburjeno in se čudi, da je g. R. Ranzinger tako prijazen vodstvu tovarne, katere gospodarji so judi.

Ij Nesreča. Sinoči je v obližju Zelene jame tovorni vlak podrl prostaka tukajšnjega c. kr. 27. domobranskega polka Antona Prezla in mu šel čez levo nogo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v garnizijsko bolnišnico.

Ij Um omračil se je včeraj popoldne 62letnemu črevljarskemu pomočniku Francu Sezuli. Nesrečnež se je na Marijinem trgu usedel na električno progo in se začel slačiti. Prepeljali so ga na opazovalni oddelek.

— Poroke. Gospod Fran Petrič, c. kr. gozdar in posestnik v Podgradu, se je poročil z gđno. Gizelo Ukmarjevo iz Avberja. — Dne 24. t. m. se je poročil v Rojanu g. Ivan Arko, član rodbine Arkove v Kočevju, z gđno. Marijo Simončičevo, hčerko rojanskega rodoljuba Frana Simončiča.

: Naročajte „Slovenca“.

Televizijska in Erzojavna poročila.

DENAR V HRANILNICAH IN POSOJILNICAH NI V NEVARNOSTI.

Dunaj, 27. novembra. Poluradni »Fremdenblatt« označuje vse vesti, ki so razširjene, da denar v hranilnicah in posojilnicah ni varen, za nespametne in izjavlja, da je naloga časopisja, svariti občinstvo pred takimi vestmi, katere mnogi širijo čisto samo radi lastnega dobička, občinstvo, ki ima kaj prihrankov, je pa s takimi vestmi oškodovano.

AVSTRIJSKA DIPLOMACIJA HOČE OHRANITI MIR.

AVSTRIJA SE JE POPOLNOMA PRILAGODILA STALIŠČU NEMČIJE. POLOŽAJ SE JE ZNATNO IZBOLJŠAL. BORZA DOBRO POSLUJE. — SRBIJA POSILJA VOJAKE V CATALDŽO.

Dunaj, 27. novembra. (Od posebne strani.) Miroljubno stališče nemške vlade, ki je proti prezgodnji rešitvi albanskega vprašanja brez sporazuma cele Evrope, je na avstrijski zunanji urad odločilno vplivalo. Grof Berchtold je v sporazumu z ostalimi merodajnimi faktorji sklenil, da sicer ostane na že fiksiranem minimum avstrijskih zahtev nasproti Srbiji, da pa odgovora Srbije ne bo urgiral. Avstrija hoče mirno počakati konca vojske in zato tudi ne bo storila nobenih korakov, čeprav Srbi Drač okupirajo, da položaja še bolj ne komplicira. Avstrijska diplomacija pa se slejkoprej brani misli na evropsko konferenco, marveč hoče, da se albansko vprašanje diplomatično pojasni preje, da bo po končani vojski obojestransko stališče popolnoma ugotovljeno, nakar se bode šele sklepalo o nadaljnjem postopanju. Ker pa ni dosti pričakovati, da Srbija, oziroma Rusija svoje stališče modificirata, bodo pogajanja še dolgo trpela in najbrže bo konferenčna ideja vendarle splošno prodrila. Glavno pa je, da je nevarnost vojske vsled modrega stališča Nemčije odstranjena. Tajiti pa se ne da, da bo stališče Nemčije imelo za prihodnost še druge posledice ne glede na balkansko vprašanje. Struja, ki je bila za takozvani »odločni nastop«, je poparjena, govori se pa tudi o omajnem stališču gotovih diplomatov, kar se bo seveda spričo sedanjega položaja odločno tajilo in se bodo vse konsekvence šele v bodočnosti pokazale.

Dunaj, 27. novembra. »N. Wr. Tagblatt« piše, da je Avstrija za to, da se albansko vprašanje reši skupno z drugimi in bo monarhija zato slejkoprej politiko miru nadaljevala. To pa ne pomeni, da bi se bila Avstrija komurkoli udala ali pa retirirala, marveč od minimsa svojih zahtev ne odstopi. Ona hoče le izpremeniti svojo taktiko in rešitev problema odložiti.

Budimpešta, 27. novembra. »Pester Lloyd« piše, da je monarhija odločno za mir. Avstrijska diplomacija bo toka dogodkov z največjo mirnostjo pečakala. Rusija se pa prizadeva, Srbijo nagovoriti k zmernosti.

Peterburg, 27. novembra. Avdiencia avstro-ogrškega poslanika grofa Thurn-Valsassina pri caru je imela jako pristržen značaj. Iz tega se upravičeno sklepa, da se bodo odnosi med Rusijo in Avstrijo slejkoprej mirno razvijali.

Peterburg, 27. novembra. Sazonov je sklenil, da svoj ekspezo o zunanjem položaju v dumi odloži, dokler ne bo jasnosti glede razmerja strank v novi dumi. Ekspezo se je pa v resnici zato odložil, da se mirni tek dogodkov ne moti in da se pogajanja med veselimi kolikor mogoče normalno in brez hrupa nadaljujejo. Kar se tiče stališča Rusije, se govori, da je ostalo slejkoprej isto. Sazonovu pa bi bilo neljubo to javno preveč naglašati.

Belgrad, 27. novembra. Vesti nemških listov, da srbsko časopisje piše sovražno proti Avstriji, so navadna laž. Časopisje se strogo drži navodila ministrskega predsednika Pašića, ki je časnike pozval v interesu domovine, naj pišejo zmerno in sosedne monarhije ne napadajo. V vladnih krogih izjavljajo, da se pa tudi ne boje, da bi Avstrija kaj proti Srbiji ukrenila. Srbija je gotova, da je sporno vprašanje med njo in Avstrijo evropska zadeva in je Avstrija ne bo sama rešila. V Belgradu imajo trdna zagotovila, da se jim ni treba ničesar bati. Srbija ima na bojišču v Traciji že 60.000 mož v pomoč Bulgariji, a jih odpošlje pred Odrin in Cataldžo še 50.000, tako da v Srbiji ne bo ostalo dasti več kot 10.000 vojakov. Že to dokazuje, da so značajne vesti o resnem konfliktu med Rusijo in Srbijo prazne pravljice.

Dunaj, 27. novembra. Borza je danes vsled dejstva znatnega izboljšanja položaja zopet dobro poslovala.

NEMČIJA JE MIROLJUBNA.

Berolin, 27. novembra. Vest, da hoče Nemčija privoliti v evropsko konferenco glede albanskega vprašanja, je pr. nagajana. Nemčija tudi glede tega še ni zavzela nobenega stališča in je za zdaj zgolj zato, da se doseže sporazum veseli.

Berolin, 27. novembra. »Kölnische Zeitung« pravi, da se je položaj zelo izboljšal. O konf. r. n. c. se še nič ne di-

skutira. Nemčija glede tega ni stavila nobenega predloga in le čaka nadaljnega razvoja.

Berolin, 27. novembra. »Börsen-Kurier« trdi, da se Nemčija prizadeva doseči med Avstrijo, Rusijo in Srbijo kompromis.

Berolin, 27. novembra. V tukajšnjih političnih krogih se govori, da je mir zagotovljen, da pa Avstrija ostaja na stališču, da Srbija ne dobi jadranske luke na lastnem teritoriju. Nemčija se trudi Avstrijo pregovoriti, da pusti Srbiji saj eno luko, ki bi bila popolna last Srbije.

NEMČIJA IN FRANCIJA NE MOBILIZIRATI.

Berolin, 27. novembra. »Frankfurter Zeitung« poroča, da je iz dobrega vira izvedla, da Francija ne mobilizira. Tudi Nemčija ne mobilizira, ne proti Franciji ne proti Rusiji.

LAHI SE TUDI BOJE SLOVANSKE ADRIJE.

Rim, 27. novembra. Neki Memmoli piše iz Sofije »Giornalu d'Italia«, da morajo Italijani sočestno z avstrijsko diplomacijo gledati da Srbija ne postane jadranska sila, kar bi v tem slučaju nastala jugoslovanska premoč ob Adriji, kar da bi Italiji zelo škodovalo. Memmoli pravi, da v Sofiji živi veliko slovenskih (!) in hrvatskih »irredentistov«, ki žele, da bi Italija podpirala Srbijo. To pa da je nevarno. Če noče Italija izgubiti vpliva na Trst, mora biti proti temu, da Srbi dobe kaj ob Adriji.

ALI SE BO PRI CATALDŽI MIR SKLENIL ALI NE? DANES SE ODLOČI.

Berolin, 27. novembra. »Morgenpost« meni, da se mirovna pogajanja pri Cataldži ugodno razvijajo.

Berolin, 27. novembra. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada, da so se pogajanja med bulgarskimi in turškimi procevalci včeraj cel dan nadaljevala. Stališči obeh strank se še vedno zelo razlikujeta. Bulgari smatrajo za conditio sine qua non, da se Odrin, Skader in Janina predajo, da Turki čataldško črto zapuste in se nič več ne ojačijo. Ker se glede tega sporazumljenje ni moglo doseči, so to vprašanje odložili in pretresajo druga. Ker je mnogo vprašanj mednarodnega pravnega značaja, je Porta odposlala k mirovnim pogajanjem svoje pravne konzulente iz Carigrada. Danes poteče rok provizorično sklenjenega premirja.

Sofija, 27. novembra. Predsednik obramba Danev je izjavil, da teko stvari po njegovih budimpeštanskih konferencah v najlepšem redu. Pogoje miru bomo mi diktirali. Zastopniki balkanske zveze so turškemu delegatu izjavili, da če Porta do danes ne odgovori, balkanska zveza z vso energijo zopet začne z vojnimi operacijami. Mir, ki se bo sklenil, bo koristen tako za balkansko zvezo, kakor za Evropo sploh.

Carigrad, 27. novembra. Današnja konferenca zastopnikov bo zadnja. Potem bo mir ali vojska. Pri včerajšnji seji so turški delegati rekli, da se o predaji Odrina ne menijo. Danes sta došla v Bujuk-Cekmedže turška pravnika Rešid-bej in Herant-bej. Včeraj se je vršil v Carigradu odločilni ministrski svet. Ako danes turški delegati izjavijo, da Odrina, Janine in Skadera ne predajo, se vojska nadaljuje. Tudi »Tribuna« v Rimu meni, da se Turki najbrže ne bodo udali. Isto zatrjuje pariški »Journal«. Turki skušajo pridobiti zase Grčijo in so v to svrhu poslali v Atene bivšega solunskega poslanca, Grka Honeosa, ki je imel razgovor z Venizelosom. Gotovo pa je, da Grčija niti najmanj ne misli vzeti turška vabila vpoštev.

Sofija, 27. novembra. Srbija ima na bulgarskem bojišču že nad 60.000 mož, pošlje jih pa še 30.000, ravnotako odpošlje Grčija 30.000. To je dokaz, da je balkanska zveza dobro pripravljena in bo Turčijo do miru siljaloprej prisilila.

BULGARI SE IZ CATALDŽE NISO UMAKNILI, AMPAK ČAKAJO LE TRENUTKA, DA UDARIJO.

Carigrad, 27. novembra. Turške konjeniške patrle so sporočile, da ni raznično, da bi se bili Bulgari od Cataldške črte umaknili, ampak da so tam z v lico močjo zbrani in čakaj očitvidno samo ojačenj, da splošen napad obnovijo.

BOJ ZA ODRIN. DEL OGRINA GORI?

Carigrad, 27. novembra. Tu se govori, da bodo Srbi in Bulgari danes poizkusili silen napad na Odrin.

Sofija, 27. novembra. Del odrinskega predmestja gori, užgan od bulgarskih granat.

NEMIRI V DEDEGAČU.

Periz, 27. novembra. »Havas« poroča iz Carigrada, da je francoska križarka »Jurien de la Gravière« odplula v Dedeagač, kjer da so izbruhnili nemiri.

PROCHASKA.

Belgrad, 27. novembra. Konzul Edl je odpoštoval v Mitrovico in Prizren, da preišče afero Prochaska na licu mesta. Pro-

chaska se nahaja še vedno v Skoplju in odpoštuje te dni najbrže v Belgrad.

AVSTRIJSKO STALIŠČE GLEDE DRACA.

Dunaj, 27. novembra. »Neues Wiener Abendblatt« piše baje od zunanjega ministrstva inspirirano: Danes bodo Srbi najbrž Drač zasedli. Avstrija je v Belgradu že izjavila, da tega ne more smatrati za delinitivno dejstvo. Ako Srbija Drač kljub temu zasede, sicer Avstrija ne bo za zdaj nič ukrenila, toda pozneje bo morala Srbija Drač zapustiti, kakor bo morala vso ostalo albansko obal.

KOLERA.

Sofija, 27. novembra. Bulgarska vlada je imenovala v komisijo za preiskave in odredbe zoper kolero dunajska profesorja dr. Escherischa in Exnerja.

NOV ALBANSKI KANDIDAT.

Rim, 27. novembra. »Messaggero« je izvedel, da hoče sultan Albaniji podeliti avtonomijo pod vlado abruškega vojvode. (Pobožna želja Lahov. — Op. uredn.) V Rimu pa izjavljajo, da jim o tej kandidaturi ni nič znanega.

KITAJSKA SE UMIKA.

Peking, 27. novembra. Ministrski predsednik je ruskemu poslaniku sporočil, da je vlada kitajskim četam, ki so na potu v Kobdo, ukazala se ustaviti.

POMORSKI KADET ZEMLIČKA JE UMRL.

Dunaj, 27. novembra. Iz Prage poročajo, da je umrl oni pomorski kadet Zemlička z ladje »Aspern«, ki ga je po neprevidnosti bil zabodel neki podoficir z bajonetom.

OGRSKI KONJI ZA SRBIJO.

Budimpešta, 27. novembra. Po Ogrskem so srbski državni agenti že kupili par sto konj za srbsko kavalerijo. Plačujejo jih celo po nad tisoč kron.

NEMŠKI KORESPONDENT UMRL ZA KOLERO.

Frankobrod na M., 27. novembra. Nemški legacijski svetnik dr. Bumillier je umrl v »Grand hotelu« pri Sv. Stefanu (blizu Carigrada) za kolero kljub prizadevanju dveh nemških zdravnikov. Dr. Bumillier je bil korespondent »Frank. Zeitung«. — Uredn.)

POVODNI NA BALKANU.

Sofija, 27. novembra. Vsled deževja in snega so narastle reke in potoki. Vojaške operacije bo to zelo oviralo. Posebno črnogorci okoli skaderskega jezera trpe vsled tega. Tudi iz Rumunije poročajo v povodnjih.

PARLAMENT. SLOVENSKO - HRVATSKI KLUB VZTRAJA NA SVOJEM STALIŠČU.

Dunaj, 27. novembra. Danes je zborovala konferenca klubovih načelnikov. Hrvatsko - slovenski klub ni h konferenci poslal nobenega zastopnika, ker stoji sl. j. ko. pr. j. na stališču, da se m. r. pr. j. v proračunsk. m. odseku izvršiti restitucijo in integum. V konferenci so zavzeli Nemci stališče, da se mora v svrhu zlomitve slovenske obstrukcije skleniti reforma poslovnika, toda niso s tem prodrli. Sklenilo se je le, da pride takoj na vrsto prvo branje začasnega proračuna. Gentili je urgiral rošitev italijanskega fakultetnega vprašanja. — V zbornici se je danes rešila loterijska predloga ter je nato prišel na vrsto stari nujni predlog glede na živinsko kugo.

MAŽARSKE KOMEDIJE.

Budimpešta, 27. novembra. Danes so poslanci opozicije zopet prišli pred parlament. Policijski nadzornik Pavlik je izjavil, da poslanci ne smejo v parlament. Nek poslanec je nekega policista celo sunil. Poslanci so vpili: »Ta norec Tisza še vedno vlada!« »Kolera naj ga vzame!« »Svinjal« »Pandurji!« itd. Nato so poslanci hodili okoli parlamenta in iskali kakega vhoda. Nekateri so hoteli po liftu za jedila v zbornico, a se jim ni posrečilo. V zbornici je Tisza ob pol 11. uri otvoril sejo in so se izvršile volitve v komisijo za reformo hišnega reda.

PATRIOTIČNA MANIFESTACIJA.

Dunaj, 27. oktobra. Včeraj popolnoči se je zbralo kakih 100 nemškonacionalnih in krščanskosocialnih dijakov pri spomeniku Deutscheistrov, kjer so zapeli pesem: »Bog, ki pustil je železo rasti« in druge patriotične nemškonacionalne pesmi, nakar so se razšli.

DEMENTIRANE VESTI O ATENTATU NA AVSTRIJSKO VOJNO LADJO.

Trst, 27. novembra. Današnja »Edinost« je priobčila vest, da sta dva lopova hotela novi avstrijski dreadnought potopiti na ta način, da sta odprla zaklopnice in da so enega napadalca prijeli ter odpeljali na krov ladje »Panther«. Te vesti pa sedaj uradno dementirajo.

DEMONSTRACIJA V LVOVU.

Lvov, 27. novembra. Pred Mickiewiczem spomenikom so socialistični dijaki demonstrirali proti Rusiji in hoteli odkorkati pred ruski konzulat, a jih je vojaška policija razkropila.

POIZKUŠEN NAPAD NA SMODNIŠNICO.

Gradec, 27. novembra. Včeraj zvečer so se trije neznanci približali straži II. bosenskega polka pri smodnišnici pri Kalksdorfu. Ustrelili so in vojaka na roki ranili. Vojak je kljub temu streljal nazaj, nakar je prišla ostala straža in neznanca zasledovala. Neznanec je brez sledu izginil. Vojaka so prepeljali v garnizijsko bolnišnico.

ZA CANALEJASOVO RODBINO.

Madrid, 27. novembra. Zbornica je sklenila postaviti, po kateri dobi Canalejasova vdova naslov vojvodinje, otroci pa naslov vojvod.

PRAVOSLAVNI PATRIARH UMRL.

Carigrad, 27. novembra. Pravoslavni patriarh Joahim je umrl.

MATI BELGIJSKEGA KRALJA UMRLA.

Grofica Flanderska, mati belgijskega kralja, je umrla. Zadel jo je mrtvoud.

MEDNARODNI SOCIALISTIČNI KONGRES PROTI VOJSKI.

V Baselnju je zboroval mednarodni socialistični kongres proti vojski. Naglašalo se je, da se proglasi ob slučaju vojske mednarodna revolucionarna splošna stavka za mir. Dr. Adler je naglašal, da če bi v morebitni vojski Avstrija tudi zmagala, bi zmagala le pomenila začetek konca.

ENAJST MORNARJEV USTRELJENIH.

V Sevastopolju so ponoči 26. t. mes. ustrelili enajst radi upora na smrt obsojenih mornarjev, šestim so smetno kazen izpremenili v dosmrtno prisilno delo.

BOLGARSKI NATAKARJI V VOJSKI.

Od 720 članov društva bulgarskih natakarjev v Sofiji jih je 700 v vojski.

SLAVNOSTI OB KRSTU NA GRADU WARTHOLZ.

Včeraj je nadškof kardinal dr. Nagl krstil prvorojenca nadvojvode Karla Franc Jožefa in nadvojvodinje Zite. Cesarja kot krstnega botra je zastopal prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Najmlajši nadvojvoda je krščen na ime Franc Jožef.

Razne stvari.

Strašen požar. 14 oseb mrtvih, 100 ranjenih. Ob velikem požaru neke tvornice v New Yorku je bilo 14 oseb usmrčenih, okoli 100 pa ranjenih.

Milijonska škoda ob požaru. V rimski sladkorni tvornici je izbruhnil požar, ki je napravil že 1 milijon lir škode.

Konec senzacije razprave proti newyorški policiji. Radi umora lastnika igralnice v New Yorku, Rosenthala, so obsojeni na smrt z elektriko Bload, Lewis, Soniew in Franck. Usmrtili jih bodo šele bodoče leto.

Ruski pisatelj Arcibašev se je napotil v Sofijo, od koder odide na bojišče, da bo na svoje oči videl vso vojno grozo ter jo opisal v svojih prihodnjih romanih.

Današnji številki je priložena »Naša Gospodinja«.

Mnenje g. dr. Henrika Munka, Karlove Vari.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Si dovoljujem poročati, da smatram Vaše železnato Kina-vino Serravallo za izbornega tonika, katerega bolniki prav radi vzamejo in da pred vsem zelo pospešuje tek, kar je posebno važno pri bolnih in rekonvalescentih.

Karlove Vari, 16. junija 1911.

Dr. Munk.

Darovi.

POMAGAJTE VEVSĀKEMU DELAVSTVU!

Stavka v Vevčah traja dalj. Delavstvo trpi veliko bedo. Tovarna je odklonila vsa pogajanja z delavstvom. Tovarna hoče, da se delavstvo brez ogojno podvrže in usuznji. Prijatelji delavstva! Priskočite na pomoč vevčkim delavstvu z d. narnimi prispevi. Čast slovenskega ljudstva nujno velja, da delavstvo izvojuje svoje pravdo. Vztrajati pa more samo s podporami od strani občinstva.

Delavske organizacije slov. nsk.!

Zbirajte pri svojih članih!

Denar sprejema tajništvo S. L. S.

Pošiljajte naj označijo namen poslanih darov.

+ Za Ljudski sklad so prispevali meseca oktobra: Dr. Žitnik 30 K; g. knezo-

škof, dr. Lampe, dr. Zajec, Lončarič in občinski odborniki iz Dol. Logatca po 20 K; dr. Krek 120 K; dr. A. Ušeničnik 10 K; G. Krhne 8 K; dr. Drganc, dr. Stojc, prelat Kalan, L. Smolnikar, dr. Debevec, M. Rašica, župnik Petrič, upravitelj Strnad, župnik Stazinski, g. Šimenc in dva neimenovana po 5 K; nabrano v gostilni g. Mrcine pri D. M. v Polju 4 K 40 h; neimenovan 4 K; gg. dr. Dermastia in J. Ogrin po 3 K; gg. ravnatelj Traven, ravnatelj Jovan, župnik Barle, odv. kandidat Jerič, dr. A. L. in dr. A. L. in živ. inštr. Hadnik in neimenovan po 2 K; dr. Adlešič, dr. Čekal, dr. Natlačen, J. Ložar in neimenovan po 1 K. — Prispevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta 6.

GOSPODARSTVO.

C. kr. priv. zavarovalnica za življenje Avstrijski Feniks na Dunaju. — Generalni zastop v Ljubljani, Sodna ulica št. 1. — **Vojno zavarovanje.** — Opomini o resnem času! Današnja generacija Avstro-Ogrske je tako srečna, da ne pozna vojske in njenih grozodajstev. Le pičlo število starejših ljudi ve povedati, kako se spremeni v vojnem času tekem nekaterih dni vrednost posameznega človeškega življenja: Na mah stoji pred teboj nevarnost nepričakovane smrti, ki si jo drugače zdrav človek rad misli pomaknjeno v nedoločeno daljavo. V mirnih časih izzove katastrofa, ki uniči le nekatera človeška življenja splošno sočutje ter nas navda z grozo; v vojni se pa računata le z visokimi številkami. Iskreno upamo in želimo, da ostane naši monarhiji ohranjen blagotvorni mir i zanaprej. A vsekako naj bi se v sedanjih, politično tako nemirnih časih vsakdo, ki ima skrbeti za lastno družino, vprašal, kaj naj bi se zgodilo v slučaju nepričakovane katastrofe z njegovo ženo in otroci, z roditelji, brati in sestrami. Marsikdo, ki se mu ni treba bati za svojo in za usodo svojcev ob mirnem razvitku vsakdanjega življenja, bo našel izpostavljen sebe in svojece temni bodočnosti v slučaju, da bi nenadoma usahnila njegova pridobitvena zmožnost. Oziral se bo po sredstvu priti tej nevarnosti v okom in našel bo eno samo: Zavarovanje za življenje. Iskal bo zavarovalnice, katera garantuje zavarovancu, najsi je častnik po poklicu ali »podvržene« postavni brambovski dolžnosti, najsi pripada armadi, deželni brambi ali mornarici, izplačilo polne zavarovane vsote za slučaj, da se mu že prihodnji dan pripetj kaka nesreča. Avstrijski Feniks Vam nudi tako zavarovanje za življenje v vseh oblikah pod najliberalnejšimi pogoji in ugodnimi premijskimi nastavki. Izplača polno zavarovano vsoto od dne, ko se je bilo zavarovanje sklenilo, najsi se je to zgodilo tudi v očigled bodoči vojni in tudi v slučaju, če bi zavarovane »pri izbruhu vojske«, iz kateregakoli vzroka in v katerikoli službi, moral služiti v vojski. (§ 2. zavarovalnih pogojev.) Zavarovanje na zavarovalno vsoto do 20.000 K oklepa za vsakega postavni brambni dolžnosti podvrženega zavarovanca popolnoma brezplačno tudi — vojno nevarnost; pri zavarovanjih nad 20.000 K pa se plačuje od delnega zneska nad to vsoto 5% od zavarovalne premije znašajočo posebno premijo. Za vojake po poklicu je ta nadpremija 5% plačevati od zavarovalne vsote kateresikoli višine. Smatramo se zavezane, da opozarjamo posebno v tem trenutku na ugodnosti **vojnega zavarovanja**, ne glede na nevarnosti, ki bi utegnile za nas nastati, ter ponuditi v momentu, ko je to najbolj potrebno, varstvo zavarovanja.

Brezplačna pojasnila in proračune daje vsak čas na razpolago: Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe za življenje Avstrijski Feniks na Dunaju, v Ljubljani.

ZA BOŽIČNO DOBO PRIPOROČAMO CERKVENIM ZBOROM SLEDEČE SKLADBE:

Hribar p. Angelik: **Advetne in božične pesmi** za mešani, deloma moški zbor. Part. 2 K 40 vin., glas po 6 vin.
Grum Anton: **Pet božičnih pesmi** za mešani zbor, soli in orgle. Part. 60 v.
Chloudowski dr. Anton: **Božične pesmi** za mešani zbor. Part. 1 K 30 vin.
Sicherl Jos.: **Božične pesmi**, Riharjevi in drugi napevi za mešani in moški zbor. Part. 1 K 20 vin, glas po 30 v.
Hladnik Ig.: **Četvero božičnih pesmi** za mešani zbor. Part. 80 vin.
Mihelčič Al.: **Božične pesmi** za mešani zbor. Part. 1 K 40 vin.
Kimovec Fr.: **Rihar renatus**; zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 3 K, glasovi po 40 vin.
Leban Janko: **Zbirka cerkvenih pesmi** za mešani zbor. Part. 1 K 40 vin.

Hladnik Ig.: **Dva božična slavospela** za mešani zbor, soli in orgle. Part. 1 K.

ZA MIKLAVŽA.

Poleg dobrega zglada je največjeje vzgojnega pomena dobra knjiga. Dobra knjiga, ki predočuje korist in lepoto lepega in slika zavrženost grdega dejanja, blaži otročje srce in napeljuje njegovo dušo k lepim in vzvišenim mislim. Poleg tega pa dobro čtivo bistri otroku tudi razum ter mu pomaga prav razporediti prve pojme, ki jih ima o življenju. Najboljša darila otrokom so torej dobre knjige in v prvi vrsti priporočamo sledeče:

Angeljček. Na razpolago so še vsi letniki in vsak stane vezan samo 1 K. To je zaklad za otroke.

Našim malim. Vzgojne slike iz svetlega pisma, posebno iz Kristusovega življenja. Slike z besedilom 90 vin.

Slovenski A — B — C v podobah. 80 vin., vez. 1 K 20 vin.

Ribizon starši. Povest s podobami. 1 K 40 vin., na kartonu 1 K 90 vin.

V zverinjaku. Knjiga so podobami. 90 vin., na kartonu 1 K 50 vin.

Hlita vožnja po železnici. Knjiga s podobami. 1 K 60 vin.

Kraljevič in berač. Spisal Mark Twain. Za ljudsko-šolsko mladino prirejena povest. 60 vin., vez. 80 vin.

Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. Anton Kržič. 3 zvezki po 60 vin.

Spillmanove povesti. Izšlo je doslej 19 raznih zvezkov, izmed katerih obsega vsak zase celotno povest. Cena za zvezek le 40 vin. ali 60 vin.

V zalogi je še mnogo drugih raznovrstnih knjig, ki so za otroke velikega vzgojnega pomena. Katalogi so na zahtevo brezplačno na razpolago. Starši, ki hočete res razveseliti svoje otroke in jim poleg tega tudi koristiti, sezite po navedenih knjigah, ki se dobe in naročajo v

»Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zahvala.

Za vse izraze t lažilnega sočutja ob smrti našega dobrega očeta

Valentina Janša

izrekamo vsem svojo najiskrenejšo zahvalo. Osobito se zahvaljujemo preblagorodnemu gosp. primariju dr. Jenku, gosp. dr. Trattniku, preč. gosp. kuratu Sornu in čestitim sestram sv. Vincencija v deželni bolnici za v-o pomoč in tolažbo. Nadalje najsrčnejša hvala vsem blagorodnim gg. uradnikom in velečlenim gg. tovarišem pokojnikovim, vsem blagim darovalcem vencev in sploh vsem, ki so nam nepozabnega rajnika spremili na zadnjem potu.

3729 **Žalujoča družina Janša.**

Življenjsko vprašanje

za vsakega

je zdrav želodec. Zatorej je človeška dolžnost, ga ohraniti ali pa, ako je nastalo že nesoglasje, odpomoči. Glasom brezštevilnih zahvalnic so se izobno obnese pri zboljanju teka, odstranitvi slabe prebave, zaprtja, pehanja, zopernega okusa, raznih bolečin zaradi motenja v prebavi že več kot tri desetletja

BRADY-jeve želodčne kapljice

prej Marijalske kapljice imenovane, kot najzanesljiveje domače sredstvo proti želodčnim boleznim pri otrocih in odraslih.

Varujte se enakoglasnih se ponaredb in potvar ter pazite na zraven stojičo varstveno znamko Matero Božjo z Detetom na desnici

in na podpis **Brady**
Dobiva se v lekarnah v steklenicah po 60 vinarjev in K 1-00. — Razpošilja v provinca lekarnar **C. Brady, Dunaj I, Fleischmarkt 2/367** (6 steklenice K 5-40 in dvojnata steklenice K 4-80 franko vseh stroškov). 3722

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 27 novembra 1912.
Pšenica za april 1913. 12-02
Rž za april 1913 10-53
Oves za april 1913 11-08
Koruza za maj 1913 7-80

Stanovanje

obstoječe iz sobe, kuhinje in pritliklin iščeta dva zakonska brez otrok za takoj ali januar. Ponudbe s ceno na upravo lista. 3719

Kdor želi posojilo

do zneska 20.000 kron na dobro posestvo ali zemljišče naj pošlje svoj naslov na upravo lista pod št. 3653. (Znamka za odgovor.) 3654

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
26	9. zveč.	735-0	1-6	sl.vzjvzh.	jasno	
27	7. zjutr.	736-6	4-9	sl. jug	"	0 0
	2. pop.	733-9	3-0	sr. szah.	pol obl.	

Srednja večerajšnja temp. 0-3°, norm. 1-3°.

Mesečno sobo

za takoj, iščeta dva zakonska. Ponudbe s ceno na upravo lista. 3718

Ženitbena ponudba.

Oblastveno izkušen zid. mojster srednje starosti, neomadeževane preteklosti, s 3000 K prihranka se želi priženiti na že obstoječo obrt, trgovino, gostilno ali posestvo. Mladenke, kalere imajo veselje do obrti ali posestva, se prosí, da pošljejo ponudbe s polnim naslovom na upravo tega lista pod »Značjen 3728«.

14 dni! **Razprodaja** 14 dni!
zaostalih
slamnikov
vseh vrst po čudovito nizkih cenah, samo v modnem salonu
Stuchly-Maschke, Ljubljana, Židovska ulica št. 3.

Srečke v korist Slovenski Straži.
Niti turška vojska ne more vzeti 400.000 frankov
katere bo dobil tisti, ki bo dne **1. decembra t. l.** pri žrebanju turških srečk zadel glavni dobitek!
Mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev: 3366
Izvanredno ugodna ponudba!
Skupina **4 srečk** brez turške srečke z glavnimi dobitki **več 100.000 kron** in **11 žrebanji** vsako leto proti 46 mesečnim obrokom po **samo 5 kron 50 vinarjev.**
Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo
gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

„Društvo slovenskih profesorjev“
naznanja tužno vest, da je nagle smrti umrl
njega član in prvi predsednik
profesor
Fran Orožen.

Osrednji odbor „Slovenskega Planinskega društva v Ljubljani“ javlja tužno vest, da je njega mnogoletni, velezaslužni načelnik, gospod
Fran Orožen
c. kr. profesor
3734
v torek, dne 26. novembra t. l. preminul.
Navdušenemu ljubitelju slovenske zemlje in vrlemu tovarišu ostani blag spomin!

Nova hiša

na prodaj v Vevčah blizu farne cerkve; priprava za pokojnika, lega jako lepa. Več pove **Anton Maček, Zadobova, p. Dev. Mar. v Polju.**

Vajenca in 1 pomočnika

za mesarsko obrt sprejme takoj **Jan Košenina**, mesar, Ljubljana, Kolodvorska ulica. 3720

Prodajalka

se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri **A. Lavrič, Novavas pri Račku.** 3733

Naprodaj je bencin-motor

10 do 12 1/2 konjskih sil, dobro ohranjen. Več pove uprava lista pod št. 3732. (Znamka za odgovor.) 3732

Od dobrega najboljši!

Singer Ko. del. družba za šiv. stroje

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 4.

KRANJ Glavni trg st. 79. KOČEVJE Glavni trg st. 53. NOVOMESTO Vel. trg st. 88. 1197.

Ženitna ponudba

Vdova, dvaintrideset let stara, primerne izobrazbe, z nad 12.000 K gotovine in čez 20.000 K vrednega posestva na deželi z eno hčerko želi se seznaniti z dobrim in miroljubnim uradnikom, kateri bi imel pravo do pokojnine, od 30 do 45 let starosti; izključen ni vdovec brez otrok. Pisma s sliko na upravništvu lista pod „Bodočnost“ 3687. 3687

Zaradi gospodarjeve bolezni se prodaja hiša v Ljubljani

ki se dobro obrestuje, pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji. V hiši je gostilna ter velike prostorne kleti. (Gostilniška koncesija ostane na hiši.) Hiša je za vsako podjetje pripravna. Vprašanja na naslov: Karel Balland, Vodovodna cesta 2, Ljubljana. 3689

Pozor! Pozor! Naznanjam slav. občinstvu, da sem preselila gostilno v novourejene prostore v Kolodvorski ulici,

kjer se sprejemajo sedaj tudi abonenti. Točijo se raznovrstna najboljša vina, dobe se gorka in mrz a jedila, ter so na razpologo domače krvave in jetrne klobase. 3698 Za obilen obisk se priporoča BETI OREHEK, gostilničarka, gostilna „Newyork“.

Fini ŠPIRIT

iz žita, najboljša kakovost za žganje priporoča v množinah od 60 litrov naprej po prav nizki tovarniški ceni M. Rosner & Co., Ljubljana, poleg pivovarne Union. 960 (52)

Zajamčeno pristno Slivovko Hruševce Brinjevec Tropinovec Vinsko žganje

iz lastne žganjarne se dobe v množinah od 25 litrov naprej pri veležgarnjarni sadja 950 (52) M. Rosner & Co., Ljubljana, poleg pivovarne „Union“.

Mlin na prodaj.

Iz proste roke se prada 1 uro od Ljubljane, dobro idoč mlin na 4 tečaje, z vsem gospodarskim poslopjem, pri katerem je lep sadni vrt, in 11 oralov njiv, travnikov ter gozda. Natančneje se poizve pri Francu Rošiču, posestniku v Sneberjah št. 18, pošta Dev. Mar. v Polju. 3703

Nam diši kava vedno najbolje

kadar jo skuha mamica s pravim: Franckom: „Taka kava je duhteča, ima poln, močan okus in lepo, vabljivo barvo.“ 1252 IV.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

Ravnateljstvo: Dunaj I. Aspernplatz 1. se priporoča za sklepanje zavarovanj na življenje, rente, doto in vojaško službo pod najugodnejšimi pogoji in najnižjimi premijami. Stanje zavarovanj koncem leta 1910 ca 375 milijonov. Rezerve " " " " 112 " 452 Glavno zastopstvo za štajersko in Kranjsko v Gradcu I, Schmiedgasse 40, kjer se sprejmo vsak čas strogo reelni, delavni sodrujniki proti dobri plači. Nadzorstvo za Kranjsko: Ljubljana, Hrvatski trg 4.

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno. 3529

Domača tvrdka!

Domača tvrdka!

Priporočamo solidno tvrdko modni salon damskih in otroških klobukov ter športnih čepic vseh vrst Marija Götzl Židovska ulica 8. Zunanja naročila obratno. Zanimi klobuki vedno v zalogi.

— Cene brez konkurence. — 2036

Nedosežne in od poznavateljev oalikovane so kavine mešanice Karla Planinška prva ljubljanska velepražarna za kavo. Dobivate se v pražarni na vogalu Dunajske ceste — Sodne ulice in v moji trgo in s specerijskim blagom Dunajska cesta šte. 6. 937

Naznanilo. Vljudno naznanjam, da sem v Postojni v hiši gosp. Bajca št. 225, otvoril podružnično zalogo pohištva ter se priporočam slavnemu občinstvu mesta Postojne in okolice za mnogobrojni obisk. S spoštovanjem Martin Klemenčič, Postojna št. 225. 3696

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd. Najbolj. kosm. zobo-štiti sred-stvo Seydlin Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Stritarjeva ulica 7. 1000

Znana restavracija „Pri Lipi“ v sredini mesta se takoj odda v najem. Resnim reflektantom daje pojasnila zaloga pivs Reininghaus, Sliška. 2723

Trgovina z mešanim blagom, zelo dobro vpeljana, na glavnem trgu v Ajdovščini, odda se s 1. januarjem 1913 v najem. Isti lokali so tudi pripravni za trgovino na debelo. — Nadaljna pojasnila daje: Alojzij Sterle, trgovec, Ajdovščina. 2651

Staubene parcele na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Gilincih takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izberi za primerne cene na prodaj. Več se izve pri lastniku JOS. TRIBUC, na Gilincih 37. 2127

Elektrotehniška delniška družba prej 1018 Kolben in dr. Praga-Vysočany. Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za elektriško razsvetljavo in prevajanje elektriške sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektriške železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektriških strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje.

IZPELJAVA vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic in KREDITNIH PISEM za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva. C. KR. PRIVIL. BANCA IN MENJALNICA DELNIŠKA DRUŽBA Akcijski kapital: 50,000.000 kron. Rezervni zakladi: 22,000.000 kron. OSREDNJA MENJALNICA: „MERKUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE šte. 1. Podružnice: Baden, Češka Kamalen, Češka Lipa, Brno, Gablonz, N. Graslitz, Inomost, Krakov, Litomerice, Moravski Zumperk, Mödling, Meran, Novi Jičín, Pizen, Praga, Liberec, Teplice, Šenov, Dunajsko-Novomesto, Cvitava. NAKUP IN PRODAJA vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk itd., itd. Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev Prospekte in cenike premij zastonj in franko